

בל תלין

מראה מקומות

'שבוע א

- (2) ויקרא (קדושים) פרק יייט פסוק יייג ◄
- (2) דברים (כי תצא) פרק כייד פסוק טייו →
 - שנה ביימ דף קי. קיג. (8- 3)
 - (9 − 10) **שו"ע** סיי של"ט כל הסימן **שו"ע** סיי
- (11 − 12) אהבת חסד, הקדמה לענין תשלומי שכר שכי ר

שבוע ב'

- שכירות קרקע: עי בבאירו הגרייא (13), עורוך השולחן בי (14), ושער משפט אי, (14) **שכירות**
 - שכירת בתים: קצות אי (15) ▶
 - אהבת חסד פייט סעיי ז ונתיב החסד (16-17) **◄ אהבת**
 - האם חייב לשלם בזמן לעכו"ם: חינוך רלי, מנחת חינוך (ז), (18)

ויקרא פרק י"ט פסוק י"ג אָת־שֵׁם אֱלהֶיךּ אֲנִי יְהֹוְה: יג לא־ תְעֲשִׁק אָת־רֵעֲדָּ וְלָא תִגְוֹל לְא־תְלִין פַּעָלַת שָׁכֵיר אִתְּדְּ עַד־בְּכֶּר: יַבּ לְא־

ג (ויקרא) גולדשמיט, שמואל חיים עמוד מס 216הודפס עייי תכנת אוצר החכמה

לי (מ"כ): (יג) לא תעשק. (מ"כ) זה הכובש שכר שכיר: [לא תלין. לשון נקבה מוסב על הפעולה]: עד בקר. בשכיר יום הכחוב מדבר שיליחתו מששקעה החמה לפיכך זמן גבוי שכרו כל הלילה ובמקום חחר הוא אומר (דברים כד טו) ולא תבוא עליו השמש מדבר בשכיר לילה [שהשלמת פעולתו משיעלה עמוד השחר (ב"מ קי:) לפיכך זמן גבוי שכרו כל היום לפי שנתנה חורה זמן לבעל הבית עונה לבקש מעות]: ג (ויקרא) גולדשמיט, שמואל חיים עמוד מם 216הודפס עייי תכנת אוצר החכמה ג (ויקרא) גולדשמיט, שמואל חיים עמוד מם 216הודפס עייי תכנת אוצר החכמה

<u>דברים פרק כ"ד פסוק ט"ו</u>

מּ בְּיוֹמוֹ תָהֵּן שְּׁכָרוֹ וְלְא־תָבְוֹא שָׁלְיוּ הַשָּׁמֶשׁ כִּי עָנִי הוּא וְאֵלְיו הְוּא נִשֵּׂא אָת־נַפְּשִׁוֹ וְלְא־יִקְרָא עָלֶיךְּ אֶל־ יְהֹוָה וְהָיָה בְּבָּהַחֲמָא: ם מּ לֹא־ יְהֹוָה וְהָיָה בְּבָּהַחַמָא: ם מּ לֹא־

ה (דברים) גולדשמיט, שמואל חיים עמוד מס 248הודפס עייי תכנת אוצר החכמה

נהמה וכלים (ספרי): (טו) ואדיו הוא נשא את נפשו. אל השכר הזה הוא נושא את נפשו למות, עלה נהמה וכלים (ספרי): (טו) ואדיו הוא נשא את נפשו. אל שממהרין ליפרע על ידי הקורא: (טו) דא נכנש, ונתלה באילן: והיה בך חמא. (ספרי) מכל מקום אלא שממהרין ליפרע על ידי הקורא: (טו) דא הכנשה הואל חיים עמוד מס 248הודפס עייי תכנת אוצר החכמה

נר מצוה םבר די חנינא למימר בארעא מסלקינן להו. תיתה כיון דטעתה ספק. בכבה בתרה (דף כד:) בחילן הנטוע בתוך חתשים המה 6) (פי מיסי סיטה נס: דעל היחומין להביא ראיה משום שהקרקע בחזקת בעל סמוך לעיר וקתני התם אם העיר קדמה קולן ואינו נותן דמים י

צם א מייי פכיה מהלי מלוה ולוה הלכה ז סמג עשין עג טוש"ע ח"מ ק ב מיי סיי מהלכות שכנים הלכה א ועיין שם סמג עשין פנ טום"ע

עין משפמ

מ"מ פר קנה פעיף כב :0"303 קא ג מיי פכ"ל מהלי

מלום ולום סלי ז סמג עשין עג טוש"ע ח"מ םר קטו סעיף ו: קב ד מייי פ"ג מסלכות נחלות כלכה ד סמג עשין לו טוש"ע חית סר

קג ה מיי פכ"ל מהלי מלוה ולוה הלכה ז ועיין שם מו"מ סמג עשין לד טוס"ע ח"מ סר קטו קעיף ו: קד ו מיי שם הלכה ה

מוש"ע שם סעיף א וסעיף ב: קה ז מיי פיים מהלכום שכירות כלכה ג: קו ח פו מיי שם פיי סלכה ב סמג לארן

סעיף ג: קו י מיי שם מושיע שם :ד קעיף כח ב מייי שם מושייע שם סעיף ה: קם ל מ מיי שם הלי ה

קפא טוש"ע ח"מ סר שלט

טוש"ע שם סעיף ת: קי ג מיי שם חלכה ד טוש"ע שם סעיף ו:

ליקוםי רש"י

בכור לפשום. סהקמהו

את הנכסים קודם חלוקה

ונשעת חלוקה נוטל הנכור

פי שנים מקרקעות לריך

להחזיר לפשוט רפיע השכח

של חלק נכורה נמשות שחין לי ליטול פי שנים

כמה שהשפיח זה ואם

השפית פייב זרו כשנטל זה

פי שנים בקרקע נוטל מן

להחזיר לו כי זוזים ומעלה

לו כדמים ואין טתן לו מן הקרקע אלא אם רצה

מסלקו כדמים ונותן לו שני

זחים ואין יכול לומר

לי הפשוט תן לי קרקע

כום שום כי זווים, ובעלי

חוב וכתובת אשה

לנכסי יחומים בשפיל חוב אפיהן אין לו במה

מיחת אכיהן כלום ומעלה להן לשפחן כדמים ונותן מעות אם ירלה. וב"ח

ללקוחות. כ"מ סטורף להוחות כשכיל חוב שיש לי

על המוכר אין לו כח במה

שהשפיח לוקח ומשלקו

כית כדמים וטתן לי דמי שכתו ואין טתן לו קרקע

כסיעור שמזו. ב"ח גובה

את השבח. וליט מחזיר ללוקח כלום (ביק צהו). וכל

הקרקע טורף מיד הלוקח

כתו שהיא משונחת ע"י

סלוקת ולציל יד:ן. סלום לספירו מעות ומכר לום

הנכסים והשפיחום לקוחות

טורף כ"ח סגוף וסשפח

ללוקה או דמיה וביק שם).

קרוב ליקנר אלא שעדיין

לריכין לקרקע הוו להו כפירות גמורין. והא מעשים בכל יום. דיני

טורפי מקח באין לפני שתואל ומגבי לבעל חוב כל

סשפת עם הקרקע ואפילי

(בכורות נב.). לכתפים. כגון הטילה פגדלה כל לרכה נותנה

חוב והיינו כשעשה אפוחיקי כדמסיק א"כ הוה ליה כיורד לתוך ספק זה קדם ספק זה קדם קולץ ואינו נותן דמים אלמא כיון שדה חפירו ונטעה שלא ברשוח " דפשיטא דלא שקיל מגוף הקרקע דפין הכי ופין הכי למקלן קאי דכי קדם אילן נמי קחני קולץ

את השצח וי"ל דכיון שהיה הקרקע בחזקת אביהם תחלה ועדיין לא יצאת מרשותן עדיפי מיורד לחוך שדה חבירו ונטעה שלא ברשות א"נ ביורד לתוך שדה חבירו נמי היה ספור דמסלקיט ליה בארעא:

יצא בלילה גובה כל הלילה וכל היום. וכן כרישה בשכיר שעות דלילה אע"פ שינא ממלאכתו ועוד לילה גובה כל היום ואינו עובר בכל חלין בעמוד השחר דלינה משמע כל הלילה וזה השכירות לא לן כל הלילה וא"ת לא ילין דמלב חגי (שמים כג) הוא בעמוד השחר גרידא שאם העלה אימורים על גבי המובח בחחילת הלילה והורידן לפני עמוד השחר נפסלין בלינה כדאמרינן בזבחים (דף פו.") וי"ל מפני שהן ראוין להקריב בחחילת הלילה קרינא ביה לינה אפילו בעמוד השחר ודוחק ועוד לבפרק שני לובחים (דף c.) משמע גפי קידוש ידים ורגלים ומי כיור דעמוד השחר פוסל בלינה אפילו לא החחיל

לינה אלא לאחר תחילת הלילה:

סבר רבי חנינא למימר ארעא בחזקת יתמי קיימא ועל בעל חוב להביא ראיה אמר להו ההוא סבא הכי א"ר יוחנן [®]"על היתומים להביא ראיה מאי מעמא ארעא כיון דלגוביינא קיימא כמאן דגביא דמיא ועל היתומין להביא ראיה אמר אביי אף אגן נמי תנינא ייםפק זה קדם וספק זה קדם קוצץ ואינו נותן דמים אלמא כיון דלמיקץ קיימא אמרינן ליה אייתי ראיה ושקול הכא נמי האי שטרא כיון דלגוביינא קיימא כמאן דגביא דמיא ועל היתומים להביא ראיה אייתו יתמי ראיה דאינהו אשבחו סבר רבי חנינא למימר כי מסלקינן להו בארעא מסלקינן להו יולא היא בדמי מסלקינן להו מדרב נחמן יי דאמר רב נחמן אמר שמואל שלשה שמין להם את השבח

ומעלין אותן בדמים ואלו הן יבכור לפשומ הובעל חוב וכתובת אשהם ליתומים יובעל חוב ללקוחות א"ל רבינא לרב אשי למימרא דסבר שמואל בעל חוב ללקוחות (6) ומי אית ליה שבחא ללוקח יוהאמר שמואל בעל חוב גובה את השבח וכי תימא לא קשיא

בכל יום וקא מגבי שמואל אפי' בשבח המגיע לכתפים לא קשיא הא דמסיק ביה כשיעור ארעא ושבחא הא דלא מסיק ביה שיעור ארעא ושבחא וכי לא מסיק שיעור ארעא ושבחא דיהיב ליה זוזי ללוקח ומסלק ליה הניחא למ"ד יאי אית [ליה] זווי ללוקח לא מצי מסלק ליה לבעל חוב שפיר אלא למ"ד אית ליה זוזי ללוקח מצי מסלק ליה לבעל חוב ונימא ליה אי הוו לי זוזי הוה מסליקנא לך מכולא ארעא השתא דלית לי זוזי הב לי גריוא דארעא בארעאי שיעור שבחאי הכא במאי עסקינן כגון דשויא ניהליה אפותיקי דא"ל לא יהא לך פרעון אלא מזו: מתני' יהמקבל שרה מחבירו לשבוע אחד בשבע מאות זוז השביעית מן המנין קבלה הימנו שבע שנים בשבע מאות זוז אין השביעית מן המנין "שכיר יום גובה כל הלילה "שכיר לילה גובה כל היום 'שכיר שעות גובה כל הלילה וכל היום ^כשכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יצא ביום גובה

כאן בשבח המגיע לכתפים כאן בשבח שאין מגיע לכתפים והא ∘ מעשים

כל היום יצא בלילה גובה כל הלילה וכל היום: **גמ'** ת"ר מגין לשכיר יום שנובה כל הלילה ת"ל ™ לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר ומנין לשכיר לילה שגובה כל היום שנאמר יי ביומו תתן שכרו ואימא איפכא יי שכירות אינה משתלמת אלא בסוף ת"ר ממשמע שנאמר לא תלין פעולת שכיר אתר איני

יודע שעד בקר מה ת"ל עד בקר "מלמד שאינו עובר אלא עד בקר ראשוו בלבד מכאן ואילך מאי אמר רב "עובר משום בל תשהא אמר רב יוסף מאי קראה ? אל תאמר לרעך לך ושוב ומחר אתן ויש אתך ת"ר יהאומר לחבירו

צא שכור לי פועלים שניהן אין עוברין משום בל תלין זה לפי שלא שכרן

גובה כד הדידה. שכיר שפעולתו ליום ויוצא לערב גובה כל הלילה כל הלילה הוא זמן גפיימו בין לענין שפעה שתקנו לו חכמים שכיר בזמנו הוא נשבע ונוטל בין לענין שאינו עובר עליו משום לא חבא עליו השמש (דנרים כד) אלא משום לא חלין פעולת שכיר אמך עד בקר (ייקרא יע): שכיר דידה. שיוצא ממולאכמו בפוקר: גובה כד היום. בין לענין שפועה ובין לענין שאינו עוצר עליו משום בל חלין אלא משום לא חבא עליו השמש ובגמרא יליף לה: שביר שעות. גובה כל היום וכל הלילה אמוראי מפרשי לה בגמר! שביר שבוע. שמיטה: יצא ביום. שכלתה שכירותו למקר או מיום: גובה כל היום. וכיון ששקעה חמה עובר עליו: יצא בלילה. שכלתה שכירותו בלילה: גובה כף הדידה וכף היום. דכיון דמשכה פעולתו משתחשך הוה ליה שכיר לילה ואינו עובר עליו בפוקר עד למחרת בסקיעת הסמה: גבו" איפוך אנא. דלה חלק בסכיר לילה לה תבה בסכיר יום: שבירות אינה משתדמת אדא בסוף. כדהמת באיזהו נשך (נפיו סה) כשכיר שנה בשנה שכירות שנה זו משחלמת בתחילת שנה אחרת אלמא לא משחעבד ליה לשכיר יום עד שתשחע החמה וכי כחיב לא חבא על כרתך בשכיר לילה חוקמיה שנשחעבד לו לפוקר משכלחה שכירותו וכן לא חלין נמי לא חוקמיה בשכיר לילה דהם לא משתעבד ליה עד הפוקר: ממשמע שנאמר ובר. שאין לינה קרויה אלא עד הפוקר דכתיב (שמות נד) ולח ילין לבקר וכל לינה שבחקרת לינת לילה הוח: מאי קראה. היכת רמית בל תשהח: זה דפי שדא שברו. ולח קרינת שכיר גביה:

מגיע לכחפים כל זמן שלריכין לקרקע ולשיל פום. מסיק ביה. נוסה טו נישין לום, אוי איות ליה זווי ללוקח, לפרוע הפוב לא מצי מסלק ליה לבעל חוב. מן לרעלה לעים קדים. שפיר. דמני למימר הסיכה לש מותר על החוב עם השפח תפלק ליה ללוקת ביותי על כרחו דלוקת ולא מצי אמר לוקת הב לי מן ארעא שיעור שפחי דאמר כוליה דידי ואת ירדת כה שלא כרשות. דישורא ביחדיה ובר. לוה לכעל חוב אפיחיד להא ארשא והכל מודים כז דלי הוה ליה זור ללוקה לא היה מלי מפלק ליה (דעיל טון). אין נמי היו ליה זור ללוקה לא משלק ליה (ביק או). אפותריקיי אפה ההא קאי כלותר מזה יהא לך פרטון (ביק או). ת"ד אי תדיין ובוי עד בקר. כשכיר יום הכמוב מדבר שיניאהו משפקעה ממה לפיכך זמן גטי שכרו כל הלילה. שנאפור ביוסו תתן שברו, מדבר כשכיר לילה שהשלח פעולתו משיעלה עמוד השחר לפיכך תת הני שכרו כל היום לפי שנחנה חורה זמן לפעל הביח שומה לבעל הביח שומו להיש שכרו כל היום לפי שנחנה חורה זמן לפעל הביח שומו להיו שכרו כל היום לפי שנחנה חורה זמן לפעל הביח שומו להיום להיום להיום להיום להיום להיום לפעל הביח שומו להיום להיום להיום לפי שנחנה חורה זמן לפעל הביח שומו להיום להי

הנהות הב"ח

מסורת חש"ם

סם הוספות

ד"ה כ"ה קברין, כ) ככח

6000 633 (2 :70 6000

לה:, ד) שם ולעיל יד: טו.

[פסירות נב], כ) [סוכה

ככח קמח כו.], ז) [לעיל

סק. וס"נן, ס) ביב כה:,

ט) ביב קכר:, י) טר.,

ם ציל בפרק מי שהיה

נשרי דף צא ע"כ וכ"ה

במהרשיל) (ע"ם חוסי

ד"ה מחי פסידה ותום׳

ככה קמה לו ע"ה ותום"

ככח מציעה לה ע"ה ד"ה

סניחת], ל) לקמן קיא.,

מ) לעיל קא., כ) צ"ל

סז. (ב"ש) עיי"ש בגליון

השים ועיין רשיש כאן.

כי מספקה לן המרינן קון ממה

נפשך שהרי עליך לעשות נמלא

הספק מוטל על הדמים ולא על קצילת

האילן דאילו גבי אילן הסמוך לפור

של יחיד קתנים בה" גפי ודחי דידיה

אם הפור קדמה קולן ונותן דמים

אם האילן קדם לא יקון תנן גפי

ספק זה קדם וספק זה קדם לא יקוץ

אלמא גבי ספק אילן דעיר טעמא

משום דממה נפשך עומד לקלילה

והכא נמי בין יתומים השביחו ובין

אביהן השביח דינו ליטול קרקע עם

השבח ואם היתומים השביחו מעלה

להן השבח בדמים כדלקמיה הלכך

גפי ארעא עם השבח ממה נפשך

נמצא היסומים חובעין להוליא ממנו

ועליהן הראיה: בארעא מסלקינן

דהו. יהבינן להו גריוא דארעא שיעור

שבחייהו: ומעלין אותן. מן הקרקע:

בדמים. ולא שקלי בארעא גופיה:

בכור לפשום. נכור ופשוט שהשמחו

קרקע קודם שחלקו וקי"ל (כ"ג דף

קכד.) שאין הצכור נוטל פי שנים

בשבח שהשביחו נכסים לאחר מיתת

אביהן דהוה ליה ראוי ואין הבכור

נוטל הבכורה בראוי דכתיב בכל אשר

ימצא לו" וכשהן באין לחלוק נוטל

בכור פי שנים בקרקע שהיא משובחת

ושמין את השנח ונותן לפשוט רביע

שהוא מגיע לו בשבח שבתוך חלקו

של זה: וכן בעל חוב ליתומין. וכן

בעל חוב שקדם שטר הלואתו לשטר

מקח של לקוחות טורפה מהן עם

מה שהשמיחו ושם להן שבח ונותן

דמים וטעמא דכולהו משום דמעיקרא

ארעא דידיה הוא ואין לנו לכופו

למכור להן קרקע שלו בשביל השכח

אם יש פידו מעות ולקמן מוקי לה

בקרקע שנעשית לו אפותיקי: המגיע

לכתפים. לריכין לקרקע דכר מועט

דאינו אין לריכין לקרקע הוו להו

פירות ולא מיקרו שבח ובעל חוב

גוצה השבח קאמר ולא פירות גמורין

כדלמריען פפ"ק": הניחא למ"ד.

פלוגתא במסכת כתובית (בהכותב"):

אי אית ליה זוזי ללוקח. שיעור דמי

החוב: שפיר. איכא למימר דארעא

מעיקרא דידיה הואי והוא דנחת לה

שלה ברשות שקל שבחה בוחי ולה

בארעא הואיל והוה מסיק ביה שיעור

ארעא כולה: מתבי' שכיר יום

(b) גמ' דקכר שמוחל כע"ה ללקוחות יהיב שבחא ומי לים:

תורה אוד השלם א) לא הַעֲשׂק אָת רַעֲדְּ ולא תגול לא תלין פַעַלַת שָׁכִיר אָתַדּ עַר בקר: (ויקרא יט, יג)

ב) ביומו חתן שברו ולא הָבוֹא עָלָיו הַשְּׁטָשׁ בי עני הוא ואליו הוא נשא אָת נַפְּשוֹ וְלֹא יַקרָא עָלִידְּ אָל יֵי וְהָנָה בָדְ חַבְּא: (חברים כר, פון נ) אַל תֹאטֶר לְרַעֶּדְ לַדְּ וְשׁוֹב וּמָחֶר אָהַן וְיִשׁ אַתְּדְ: |משלי נ, כחן

הנהות וציונים

מן ציל ליה (דבש חמר, וכיה בראשונים ובכתייי): **כֹ**] יוכתובת אשה" ליתא בראשונים ובכת"י: 🕻] צריך להוסיף אם האילן קדם קוצץ ונותן דפים (באה"מ, וכייה ככחיי וברשיי על הרייף וכאויז וכנמויי): 7] צ"ל דקתני (באה"מ, וכ"ה בכח"י ובנמו"י):

–הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה–

עין משפט נר מצוה

קיא א מיי פיים מסלי שכירות הלי ד סמג לארין קפא טוש"ע ח"מ סר

בלמי סעיף ו: קיב ב טוס"ם סם סעיף

ט: קיג ג מייי שם הלכה ב מוש"ע שם סעיף ד: קיד ד מיי שם טוש"ע פס סעיף כ:

קמו ה מיי פים מסכי גוילה ואפדה הלי ג ד סמג לאין קצו טור וש"ע מ"מ פר שננו פעיף ו ופעיף ת ודלה כסוניין וע"ם: כמו ו ז מיי עם פיין סלכה א והלכה ב סמג

משין שג: קיו ח מיי פיים מסכי שפירות הלכה א סמג לארן קפא טושיע חית סר

שלע סעיף א: קיח פי כמי שם סלי ד נוים"ע שם סעיף י: קים ל פ מיי שם הלי ו ועיין כהשנות וכמגיד משנה סמנ שם נוזר ש"ע מ"מ ס" פנו סעיף ג:

קב ב מייי שם הלכה א

ממג שם:

ליקוםי רש"י

שמעיה. שלותו נקרושין צ.ן. שמשו (חולין קלנ.). בל תעשום שכיר. והלא ככר כחוב אלא לעביר על האפיוו בשני לאייו לא מעשוק שכר שכיר שהוא עני ואפיון ועל העשיר כבר סחסר (מיסרם יע יג) לם כר. ידן. שכיר בזמנו בשבע ונומל. אם מום נשבע שלה קיבל וטעל שוה אחד תן הנשבעים ונועלין האמורים במסכה שבועות (דף מד:) סמקנו חכמים דשקלוה לשנועה מכעל הכית ושדיוה אשכיר משום דמעל המיח טרוד בפועליו וכסבור שנתן לוה כשנתן לחפירו ולעיל גר תושב. שקכל עליו שבע מלות שולטור בני כח ועים ב.ו. חינו שובד שבודת כוכנים הוא בכל שאר

עפירות ושם סרון.

מאחיך

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא

דאמר להו שכרכם עלי שכרו עליו הוא

דתניא י השוכר את הפועל לעשות בשלו

והראהו בשל חבירו נותן לו שכרו משלם

וחוזר ונומל מבעל הבית מה שההנה אותו

"לא צריכא דאמר להו שכרכם על בעל

הבית יהודה בר מרימר א"ל לשמעיה זיל

אגיר לי-פועלים ואימא להו שכרכם על בעל

הבית מרימר ומר זומרא אגרי להדדי אמר

רבה בר רב הונא יהני שוקאי דסורא לא

עברי משום בל תלין מידע ידעי דעל יומא

דשוקא סמיכי אבל משום בל תשהא ודאי

לדחות אלא היה ירא שלא יהא פנוי ליתן להם ואפילו משום בל תשהא לא היה עובר כיון שהוא עסוק במלאכה אחרת:

ששת מוקי לה באודי ליה והדר כפריה וי"ל דסבר אביי דאית לן לאוקמי גזל -דומים דעשק וכי היכי דלם קחי וכחש אעושק לא קאי נמי אגזל אלא תחילת גזל דקרא ותחילת עושק הוא כיחש" ולה דייק כדדייק רב ששת בסמוך דהכא כחיב או בגול והכא

כתיב או עשק בלא בי"ת: אן עשק כתיב. לה גרסיטן שעשקו ככר: ולמה חזקן הכתוב לעבור עליו בשני לאוין. לאו משום דכתיב גזל ועשק ששינה בלשון דייק אלא משום דכתיב תרי לאיין תימה בשלמה הכה חילקן כדי לעצור עליו בשני לאוין אבל גבי אשם גזילות למה

להו וכר. דאי לא משתלימנא לא עברנא: אגרי להדדי. כשהיה האחד לריך לפועלים חבירו פוסק עמהן ואמר להן שכרכם על

עברי. על שכר פועלין: מידע ידעי דעל יומא דשוקא סמכי. להגיע למעות הלכך אפילו אית ליה מעות גביה לא עבר דאדעתא דהכי איתגר ליה וכיון דמיומה קמה לה עברי תו לא עברי כדאמרינן לעיל" שאינו עובר עליו חלח בקר רחשון: אבד משום בל תשהא עובר. מיום השוק וחילך: שכיר שעות דיום. סנסכר נו מן הכקר עד חלות: גובה כל היום. דהא כלתה שכירתו מחצות ואיכא פלא מפא: שכיר שעות דלילה גובה כד הדידה. ולכשיעלה עמוד השחר עובר משום כל חלין דהא נשתעבד לו קודס לכן: ושמואל אמר שכיר כדקאמרת ואין לילה הולך אחר יום אבל שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה וכל היום שהיום הולך אחר הלילה הואיל ושכירותו בליל יום זה ולא דמי לשכיר יום דאתמול שאינו גופה אלא כל הלילה: תגן שכיר בשלמה שמוחל מוקי לה בשכירות שעות דלילה אלא רב במאי מוקי לה: לצדדין. והכי קאמר שכיר שעות יש שגופה כל הלילה ויש שגופה כל סיום וכדאמרי אנא: יצא בדידה וכר. אלמא הואיל ומשכה פעולתו בלילה סוה ליה שכיר שעות דלילה וקתני גונה כל הלילה וכל היום: ם משום דא (דף ai.) לכובש שכר שכיר דחי גזל ממש מלאו דריבית ואונאה נפקא: הי שמות. חמשה לחיין לא תעשוק את רעך ולא תגזול ולא חלין ולא תעשוק שכיר עני ואכיון ביומו חתן שכרו דו ולה תפוח עליו השמש ועשה כיומו תתן: שם שכירות. כולהו בחד ודאי לא משכחת לה אלא הכי קאמר עבירות כל השמות הללו בשם שכירות הן יש מהן בשכירות לילה ויש מהן כידו מידו ממש טפי מעושק דכחיב (שמואל כ כג) ויגוול את החנית מיד המלרי וכן (שופטים ט) בבעלי שכם ויגולו את כל אשר יעצור עליהם כדרך ": מתקיף לה רב ששת. על כרחיך עושק דקא כפר ליה הוא מדחייביה עליו בחורת כהנים קרבן שבועה דכתיב (מקרא ה) וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד וגו': אלא אמר רב ששת וכר. לקמן פריך לרב ששת מאי שנא עושק דקשיא ליה ומ"ש גול דלא קשיא ליה: לא שכרתיך מעולם. לא דמי

שעות דיום הוא גובה כל היום. שעות גובה כל הלילה וכל היום. תגזול. דהם שוקמיה באיזהו נשך בשכירות יום: גוד. משמע שאנסו

מסורת חש"ם טם הוספות

ם) לעיל עו. לקמן קיח... שניעות מה:], ג) [לקמן קיב:], ד) קי:, ה) ער ב"ק עט:, 1) עמוד ב, t) דף קיב., d) דף קיב:, ש"ו מד: עיייש.

הנהות הב"ח (א) גמ' כס' שמות ועשה הללו:

תורה אור השלם א) לא תעשק את רעד פעלת שכיר אתף עד בקר: (וקרא ש, ת)

ב) לא תַּעָשֹׁק שָּׁבִּיר עָנֵי ואַבִּיוֹן מַאַחַיף אוֹ מְנַרָךְי אַשָּׁר בָּאַרְצָּף בַּשְׁעַרִיף: לדברים בד. ידו

נ) ביוכו תהן שברו ולא הָבוֹא עָלָיו הַשְּׁמָשׁ כִּי עָנֵי הוא וְאֵלָיו הוא נשא אֶת נַפְשוֹ וְלֹא יקרא עליף אל יי ורוה בד חבוא: ורברים כד, מין ר) אל האטר לרעף לך ושוב ומָחָר אָתַּן וְיֵשׁ אקד: ומשלי ג, בחן

ה) נָפְשׁ כּי תָחָטָא ומַעַלָּה מַעֵל בִּיהוָה וְכָחֵשׁ בָּעַמִיתוֹ בְּפַקְּדוֹן או בתשומת יד או בְנַוַל אוֹ עֻשַׁק אָת עביתו: (יקיא ה, כא)

הנהות וציונים

ב] רש"ל מ"ז (גליון) וכן משמע לקמן סיג ע"א אחרי ד"ה ה' שמות: וראה מיותר (באה"מ, וכן ברש"י על הרייף ליתא): ס] נרציל עשקר: ו) ציל ביחוש (דפו"י):

וחה לפי שאין פעולתו עליו. ולם קרינם כיה פעולתו לתך: ואימא אכלך ליה לשמעיה זיל אגיר לי פועלים. לם משום שהיה דעתו בעל הכית: הגי שוקאי דסורא. בעלי בתים של סורא שאין בותקיף לה אביי איזהו גול כר. חימה וכי לא ידע אכיי דרב מגיעין למעות עד יום השוק: לא וזה לפי שאין פעולתו אצלו היכי דמי אי

עובר: שכיר שעות גובה כל הלילה וכל נכתפי שניהם או בגזל או עשק: היום: אמר רב ישכיר שעות דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה ושמואל אמר שכיר שעות דיום גובה כל היום ושכיר שעות דלילה גובה כל הלילה וכל היום תנן שכיר שעות גובה כל הלילה וכל היום תיובתא דרב אמר לך רב לצדדין קתני שכיר שעות דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה תגן היה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יוצא ביום גובה כל היום יוצא בלילה גובה כל הלילה וכל היום אמר לך רב תנאי היא דתניא שכיר שעות דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה דברי ר' יהודה ר"ש אומר שכיר שעות דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה וכל היום מכאן אמרו "כל הכובש שכר שכיר עובר בה' שמות (6) הללו ועשה משום ™ כל תעשוק את ריעך ומשום ™ כל תגזול ומשום □ כל תעשוק שכיר "עני ומשום " כל תלין ומשום " ביומו תתן שכרו ומשום " לא תבא עליו השמש הני דאיכא ביממא ליכא בליליא דאיכא בליליא ליכא ביממא אמר רב חסדא שם שכירות בעלמא האיזה הוא עושק ואיזהו גזל א"ר חסדא יו לך ושוב לך ושוב זה הוא עושק יש לך בידי ואיני נותן לך זה הוא גזל מתקיף לה רב ששת 'איזהו עושק שחייבה עליו תורה קרבן דומיא דפקדון דקא כפר ליה ממונא אלא אמר רב ששת נתתיו לך זהו עושק יש לך בידי ואיני נותן לך זה הוא גזל מתקיף לה אביי 'איזה הוא גזל שחייבה עליו תורה קרבן דומיא דפקדון בעינן דקא כפר ליה ממונא אלא אמר אביי לא שכרתיך מעולם זה הוא עושק נתתיו לך זה הוא גזל ולרב ששת מאי שנא עושק דקשיא ליה ומאי שנא גזל דלא קשיא ליה אמר לך גזל דגזליה והדר כפריה אי הכי אפילו עושק נמי דהדר כפריה הכי השתא בשלמא התם כתיב או בגזל מכלל דאודי ליה מעיקרא אבל גבי עושק מי כתיב או בעושק או עשק כתיב שעשקו כבר רבא אמר זה הוא עושק זהו גזל ולמה חלקן 🗗 הכתוב לעבור עליו בשני לאוין: מתני' "אחר שכר אדם ואחר שכר בהמה ואחד שכר כלים יש בו משום יביומו תתן שכרו ויש בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר "אימתי בזמן שתבעו 'לא תבעו אינו עובר עליו כהמחהו אצל חנוני או אצל שולחני אינו עובר עליו יש יש ונומל אונו נשבע ונומל שעבר זמנו אינו נשבע ונומל אם יש עדים שתבעו (בזמנוף) הרי זה נשבע ונומל גר תושב יש בו משום ביומו תתן שכרו ואין בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר: גמ' מגי מתנ" לא תנא קמא דמאחיך ולא רבי יוםי ברבי יהודה מאי היא דתניא

בעושק. דנימא וכחש בעושק דמעיקרא: או עשק בתיב. על ידי הכחשה עשקו: שעשקו כבר. משעה שהתחיל לחובעו עושקו פכמיסה ולה נקרה עשק על ידי דבר החר קודם כחישה: באתבי' שבר בהמה וכדים. יליף פגמרה?: דא תבעו אינו עובר עדיו. בגמרא" יליף ליה דכתיב אתך מדעתך ולא מדעתו: הבחדו, נתקו מאצלו והעמידו אצל חנוני שהיה פועל צריך לקנות פירות מחנוני ואמר לו בעל הכית לחנוני תן לו כדינר פירות ועלי לשלם: או אמר לשולחני. תן לו כדינר מעות: נשבע ונומל. מפרש בגמרא יש שרים שתבעו. ממנו: גר תושב. שקבל עליו שלא לעבוד ע"ז" ואוכל נפילות וטריפות: יש בו משום ובו'. מפרש בנמרא": גבז'

לגזל כי נחתיו לך דהם מודי ליה דעבד בהדיה וקם גזל ליה: מיש גול דלא קשיא ליה. הם מיהו נמי גבי קרבן שבועה כתיב ומי לא כפר שבועה היכא: דגודיה והדר כפריה. כל זמן שלא חבעו בב"ד אלא בינו לבין עצמו היה גוזלו ואומר איני טמן לך וכשמבעו בב"ד כפר ונשבע ולעולם גזל לא איקרי אלא א"כ אומר לו איני טומן לך: אי הבי עושק גמי. טוקמיה כרב חסדא בלך ושוב ודקשיא לך ששעה היכא כגון דהדר כפריה: הכי גרסיט הכי השתא בשלמא התם או בגול כתיב וכחש השתא מכלל דאודי ליה מעיקרא. כלומר וכחש בעמיתו בגזל במה שהיה גחלו עד עתה בתורת גזל כחש עכשיו וכפר ומקודם כחש קרוי גזל: אב? הבא מי כתיב או מסורת הש"ם טם הוספות

ל) (מניגה דף יד:),נ) (לעיל לב.), ג) עיי לעיל עמוד א. 7) דברים כד יד, כ) עיי ספרי ראה סרי קטז, ו) כגון שמות יב מט, ז) קרושין לו., ם) נוער חוסי לעיל סח. ד"ה לעטרן, ט) לקמן קיב, י) לעיל צב ע"א.

תורה אוד השלם לילהם: ד' יוםי בר' יהודה וכר. או לא הַעַשׁק שָׁכִיר עַנִי וָאָבָיוֹן טַאַחָיף אוֹ טִגַּרְדְּ אַשר בָּאַרְצְדְּ בִּשְׁעְרִידְּ:

ב) ביומו תַהַן שְּבֶרוֹ וַלא תָבוֹא עַלָּיו הַשְּׁטֵשׁ כִּי עָנֵי הוא וְאַלִיו הוא תושב. דמחניתין תנן אין כו משום נשא את נפשו ולא יַקרַא עַלִידְ אָל יֵי וְהָנָה כך חמא: (רברם כר, מי) ב) לא תעשק את רעד ולא תגול לא תלין פַעלת שָׁכִיר אַתְּדְּ עֵר בקר: ויקרא ים, ינן

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא

מאחוך פרט לאחרים גרך זה גר צדק *

בשעריך זהיי אוכל נבילות אין לי אלא שכר

אדם מנין לרבות בהמה וכלים ת"ל בארצך

יכל שבארצך וכולן עוברים בכל השמות

הללו מכאן אמרו אחד שכר אדם ואחד

שכר בהמה ואחד שכר כלים יש בו משום

ף ביומו תתן שכרו ויש בהןף משום ףבל

תלין פעולת שכיר רבי יוסי ברבי יהודה

אומר גר תושב יש בו משום ביומו תתן

שכרו ואין בו משום לא תלין בהמה וכלים

אין בהן אלא משום ™בל תעשק בלבד מני

אי תנא קמא דמאחיך קשיא גר תושב אי

רבי יוסים קשיא בהמה וכלים אמר רבא האי

תנא תנא דבי ר' ישמעאל הוא דתנא דבי

ר' ישמעאל אחד שכר אדם ואחד שכר

בהמה ואחד שכר כלים יש בו משום ביומו

תתן שכרו ומשום לא תלין גר תושב יש בו

משום ביומו תתן שכרו ואין בו משום בל

תלין מ"מ דת"ק דמאחיך גמר שכיר שכיר

ורבי יוםי ברבי יהודה לא גמר שכיר שכיר

נהי דלא גמר שכיר שכיר בהמה וכלים

משום ביומו תתן שכרו נמי ניחייב תני רבי

חנניא אמר קרא יולא תבא עליו השמש כי

עני הוא מי שהן באין לידי עניות ועשירות

יצאו בהמה וכלים שאינן באין לידי עניות

ועשירות ות"ק האי כי עני הוא מאי עביד

ליה ההוא מיבעי להקרים עני לעשיר ורבי

יוםי ברבי יהודה ההוא ™מלא תעשק שכיר

עני ואביון נפקא ות"ק חד להקדים עני

לעשיר וחד להקדים עני לאביון וצריכא

דאי אשמעינן אביון משום דלא כסיף

למתבעיה אבל עשיר דכסיף למתבעיה

אימא לא ואי אשמעינן עשיר משום דלא

צריך ליה אכל אכיון דצריך ליה אימא לא

צריכא ותנא דידן מה נפשך אי יליף שכיר

שכיר אפילו גר תושב גמי אי לא יליף שכיר

שכיר בהמה וכלים מנא ליה לעולם לא

יליף שכיר שכיר ושאני התם דאמר קרא

ולא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר כל

שפעולתו אתך אי הכי אפילו גר תושב נמי

אכור קרא רעך רעך ולא גר תושב אי הכי

אפילו בהמה וכלים נמי הא כתיב אתך

מה ראית לרבות בהמה וכלים ולהוציא גר

תושב מסתברא בהמה וכלים הוה ליה

לרבות שכן ישנן בכלל ממון רעך גר תושב

אינו בכלל ממון רעך ות"ק דמאחיך" האי

רעך מאי עבדי ליה ההוא מיבעי ליה

לכדתניא רעך ולא עמלקי עמלקיף מאחיך

נפקא חד למשרא עושקו וחד למשרא גזלוי

וצריכי דאי אשמעינן גזלו משום דלא מרח

עוכד כוכמים: זה גר אוכל נבילות. דכתיב מיה שעריך (דמים יד) לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה: ובודן. על שכר ישראל ועל שכר נהמה וכלים וגר וגר תושב: עובר בכל השמות הללו. בין הכתובים

כאן ובין האמורים בתורת כהנים דיליף גזירה שוה לאיתויינהו הכא כדלקמן: ויש בהם משום בל תלין. האמור בתורת כהנים והוא הדין ללה מעשוק ולה מגזול דכתיב גביה ומיהו של שכיר יום ליתיה בשכיר לקמן מפרט לה: אין בהם אלא משום לא תעשק שכיר וגומר. דכתיכ כיה בארצך דמרבי בהמה וכלים אבל ביומו חתן שכרו אע"ג דסמיך ליה לא ולקתן מפרש טעמא: קשיא גר בל חלין האמור בחורת כהנים ובברייתא קתני כולן עוברים בכל השמות הללו: קשיא בהמה וכלים. דקתני מתני' יש בהם משום ביומו תתן שכרו ומשום לא חלין ור' יוסי בר׳ יהודה סבר אין בהן אלא משום לא תעשוק דמשנה תורה ואפינו משום פיומו וגו' דסמיך ליה לא: גר תושב יש בו משום כיומו תתן שברו. וכל שכן משום לה תעשק שכיר דבגויה כתיב" בשעריך: ואין בו משום לא תלין. דתורת כהנים יוכן משום לא מעשק ולא מגזול דת"כ והאי דנקט הני משום דמפרשי בהו שכיר יום ושכיר לילה וה"ק יש כו משום ביומו תתן שכרו דמשתעי גבי שכיר לילה ואין צו משום חן שכיר יוס: גמר שכיר שכיר. כתינ הכח לא תעשק שכיר וכתיב בשכיר יום לא חלין פעולת שכיר מה כאן גר תושב בהמה וכלים איתרצאי אף בת"כ נמי גר תושב בהמה וכלים: לא גמר. הלכך דתורת כהנים ליתנהו לא בבהמה וכלים ולא בגר מושל: משום דביומוס תתן שכרו. ליחייב דהך סמיך ליה דבקרא דלעיל כתיב מחרלך: להקדים עני לעשיר. נשכרו שני פועלין אחד עני ואחד עשיר ואין בידו ליתן אלא לאחד מהן העני קודם: אביון. מעונה מעני ולשון אביון האובה הי ואינו משיג מה שנפשו מתחוה לכל טוב וחשמעינן קרא דעני קודם לאכיון משום דעני כסיף למיתבעיה אף על גב דלריך: ין אבל אביון. הורגל לפושת ולה כסיף למיתכעיה: ואי אשמועינן עשיר. דלקדמיה עני משום דלא לריך ליה העשיר לשכר כמו העני: אבל אביון דצריך ליה. טפי מעני אימא דליקדמיה לעני קמ"ל דעני קודם דלריך ליה וכסיף למיתפעיה: ותנא דידן. וכן דפי רפי ישמעאל דאמרו תרוייהו בהמה וכלים אכולהו וגר מושב לים להו דמ"כ^ם אי גמיר ג"ש אפילו גר תושב נמי ליחייביה משום שכיר יום: אתך. קרא יתירא הוא: שפעולתו אתך. ואפילו נהמה וכלים: רעך. בהנך דתורת כהנים כתיב לא תעשק את רעך: עשקו. שכר שכיר: גולו. גוילה ממש: ור' יוסי האי אתך

מאי עביד ליה. דמרכי מיניה תנא

דידן בהמה וכלים אף על גב דגזרה

ואידך

באחיך פרם לאחרים. מימה אמאי אינטריך מאחיך למעוטי מאחיך. לא מעשוק שכיר עני ואמין מאחין: פרם לאחרים. עכו"ם מגר חושב נפקא דדוקא גר חושב ולא עכו"ם ועוד חימה אמאי אינטריך למיכחב גר נדק מגר חושב נפקא דכ"ש גר לדק וליכא למימר דאי לאו דכתיב גר לדק הוה מוקמינן בשעריך

> לגר לדק דכשעריך לא משמע אלא גר תושב שאוכל נכילות דומיא (דנרים יד) דלגר אשר בשעריך מתננה ואכלה: בזגרך זה גר מתננה ואכלה: כזגרך זה גר צדק. תימה אמאי איצטרין למימר גר לדק דמאחיך נפקא דגר לדק אחיך לכ"ע לרפי יהודה ולרבנן דפליגי בהחובל (כיק דף פו. ומם) גבי חין לעבדים בושת דיש לו אחוה ואחיך הוא במלות וי"ל דשאני הכא דכתיב מאחיך דמשמע ממוכחר שכאחיך כדדרשינן בב"ק (דף פת.) מקרב אחיך אי נמי מאחיך ולא כל אחיך כדדרשינן בקידושין (דף כד:) מן העוף ולא כל העוף והוה ממעטינן גר אי לאו דכתיב גרך אבל באיזהו נשך (לעיל דף עה. 6) גפי רפית דדרים גר זה גר לדק קשיא לר"י אמאי אינטריך פשיטא דמה לי ישראל מה לי גר לדק וכי בכל המצות אין גר לדק בכלל ישראל וכן קשה דדמנין" כמיב לחזרת ולגר וזימנין דלא כחיב ומ"ם:

כל שבארצך. ולה מוקמיע ליה למעוטי חולה לארץ דחובת הגוף היא ואינה מלויה בארן": ורבי יוסי ברכי יהודה לא יליף

שכיר שכיר. וכפ"ק דקדושין (דף יד: ושם) דלח משכח תנח דלח יליף שכיר שכיר היינו דוקא גפי עבד עברי משום דסבר דההוא דהכא לא מופנה והאי מופנה:

ראר אשמעינן גול משום דלא מרח. לא הוה לריך להאי לריכותא דחי לח כתיב חלח חד חפינים לח תגזול הוה מוקמינן לה בעושק דמשתעי ביה קרא כדאמר באיזהו נשך (לעיל סא. ושם ד"ה לעבור) אבל השתא דכתיבי תרוייהו מוקמינן לה בגזל עובד כוכבים באם אינו ענין אלא משום דמשכח לריכותה אפים מיעטיה בהדים מגזל לה הוה שמעינן עשק ": ורבי יוסי כר' יהודה האי לא תלין אתך מאי עביד ליה.

תימה דבסמוך" בברייתא דריש מיניה כמה דרשות ומנאתי כתוב כמדומה בתוס' רבינו אלחנן דהכא משכיר קבעי מאי עביד ליה דהרי ליה למיכחב לא תלין פעולתו אתך:

לבצור אשכול אחד. היינו שכיר שעות נראה לר"י דאינטריך למיכתב משום דשכיר משמע שכיר יום או חלי יום שאין רגילות להשכירם פועלים אלא ליום או לחצי יום אבל לכל דהו לא אי נמי איצטריך לאשמועינן דאפילו שכרו לבצור אשכול אחד ואכלו" אפינו הכי עובר עליו:

ביהיי אבל עושקו דמרח גביה אימא לא ואי אשמעינן עושקו משום דלא אתא לידיה אבל גזלו דאתא לידיה אימא לא צריכא ורבי יוםי ברבי יהודה האי לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר מאי עביד ליה מיבעיא ליה לכדרב אסי °דאמר רב אסי אפילו לא שכרו אלא לבצור לו אשכול אחד של ענבים עובר משום בל תליו ואידך יי מואליו הוא נושא את נפשו נפקא דבר המוסר נפשו עליו

שוה לה גמיר: אלא לבצור אשכול אחד. כלומר שכיר שעות: מואליו הוא נושא את נפשו. כל ששיעבל עלמו עליו:

ל] יש להוסיף גר (דפריי, וכמו ברשיי): 3] כתיי בו: ג] בכחיו..נוסף בר' יהודה: ל] ס"א ות"ק דמאחיך ור' יוםי בר' יהודה האי רעך מאי עבדי כוי, ועיין מהרש"א (גליון): ס] דפריי ולא גוי גוי מאחיך: ו) נשמט מהצעמור וקא סבר גול סי כיו: ו] פי דשמא נפלו בירושה או מציאה או מתנה ותוסי לעיל סא לא תליו דמשתעי גבי (דבש תמר, וכייה בכתיי): ין הד"א (רש"ט, עיי עור): כן ניא דתיקן (גליון): כן לפנינו שם ליתא זה הלשון, אבל בתו"כ דריש כן להדיא עיש (רשיש): מן יש להוסיף גבי לא תגוול: כן ציל צריכותא קאמר דאפר (ביש): D ציל לשכור (כאהימ):

ליקושי רש"י

כביף. מתמים נעים סרטת לבון.

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא

נפשו כדתנית וכו' ותסקנת כל הכובש שכר שכיר וכו': ואדיו הוא גושא. כל עלמו הוא מוסר נפשו עליו לעלות בכבש גביה וסיכן בעלמו ליפול ולחלוח באילן כשעלה עליו למסוק זיחים ולגדור

חמרים ומסר נפשו עליו למיחה שמא

יפול מן הכבש או מן האילן: ה"ג

ד"א ואליו הוא נושא את נפשו.

ופליגי בהא רב הונא ורב חסדא

במשמעותה דקרה חד המר נפשו של

שכיר נענש עליו כאילו הורגו וחד

אמר נפשו של גולן הגיד לך הכתוב

שגורם מיתה לעלמו:"ו וקבע. וגחל

את גוזליהם ומה יקבע מהן את

נפשם שגורמים הגזלנים רעה לעלמן:

אל תגול דל כי דל הוא ואל תדכא

וגר'. אף אם דל הוא ואין לו עור אל

מגולהו והוא אחד מארבע לשונות

שכי משמש נהן אס": דהשתא.

לאחר גדלה דהייט גזלן: משום דנפדו

לדעתך. ולא מלעתו: חוזר. השכיר

אלל בעל הפית אם לא נתן החטוני

ונתחייב בעל הבית לשלם: אינו

בתורת דעבור. כלומר אין לו עליו

כלום שיהא עליו בתורת דתים אם

עפירות שכר שכיר: קבלנות.

אומן שקיבל עליו לעשות מלאכה בכך

וכך ולה לשכירות ימים: אומן קונה

בשבח כלי. וזוכה במה שהשפיחו

ומשום קבלנותו יוצא לו וכשמחזירו לו

הרי הוא כמוכר לו שבח שהיה לו

בתוכו: הלואה היא. ולה שם שכירות

עליה: בגרדא דסרבלא. פולקיי"ר

בלע"ו שאין כאן שבח כלי שאם היה

מניחו כמות שהוא היתה מתקיימת

הרנה יותר מעתה: דרכוכי. שיהח רך:

היינו שבחיה. דאיכא דניחא ליה נהכי

מפני שמחמם יותר ויש נוי בדבר:

דאגר לבימשי. אלא לעולם לאו

בגרדה הלה בתיקון הרחשון שקורין

פוליי"ר כשבא מבית הגרדי ביטשין

אותו ברגלים בתוך כלי עך במים

וקרקע הראויה בכך יו מיהו לא בקבלנות

עסקינן אלא בשכירות בין ישביח ובין

לה ישכיח שכרו לפי מנין בטישוחיה

כך וכך בטיסות בכך וכך מעות":

דאגרי לביששי. לחשפון בטישות:

ל) ככל קמל קיט., כ) שם לע., ג) ככה קתה 25, 7) ר"ה ג., 5) פ"ו

מסורת הש"ם עם הוספות

תורה אוד השלם א) ביומו ההן שברו ולא תבוא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נשא את נפשו ולא יקרא עליף אל יי והוה ם של תעול בל בי כל הוא ואל הְרַבָּא עָנִי בשער: ומשלי כב, כבן

ח בן ארחות בל בצע בצע את נפש בעליו יקח: ומשל א, ישן

ם כי יי יריב ריבם וקבע

את לבעיהם נפש:

ה) לא הַעֲשֹׁק אָת רַעַדְּ נפש. והכי משמע וקבע את קבעיהם נפש את אשר קבעו את נפשם מהם: ולא תגול לא תלין פְעַלַת שָׁכִיר אַתְּדְּ עֵּד בקר: (רסיא ש, ת)

לעוי רש"י

פודקיייר. פירוש לפרוק, לקרד (עיין רש"י קידושין "ממשה חירנ" עמוד נה). פוליייר. רפיסה ברגל) (ערוך ערך מים מיווי מרד גרד לי כטם ועיין ערך גרד ורש"י יהושע טו, ז ורש"י חשניה דף כט ע"ב ד"ה ד"ה למנושית.

הנהות וציונים

ל] ניא לא שתתן לו שכרו, מהרש"ל (גליון): לן נייא בגררא, וכן הוא (גליון): ג] ימיניהי מיותר (דקיס ורבש תמר): 7] דבוד זה ציל אחר דיה אל תגזל (באהימ): 5] ידמים" ליתא באו"ז ובכת"י. באה"מ מגיה עליו דמים בתורת שום: ו] נדציל לכך: ז] ורשיי בפרק הגוזל (ביק צט עיא) פי בענין אחר (גליון) ועיייש תודיה דאגריה: **ל**] יש יהוסיף של (באה"מ): ען נדצ"ל הא אי מיהדר הדר ביה חוזר לאיסודו (ב"ש): ין ע" רש"ש. ובדצ"ל דקתני אמר ועד"ל דקתני אמר ועדר אינו עובר עליו, והוא בתוספתא פ"י סוה"א (ב"ש): כן ייההיא" נראה למחוק (ב"ש): ל] יש להוסיף החצי (כאהים): מן ציי אסין (גליון): D] בודאי טיס (סדהיד ערך רב שמואל בר אחא). יפר"י "רכ אשי בר חיי וגם זה טיים:

ואידך ההוא מיבעי דיה לכדתניא. להעניסו כאילו הוא טעל את דורך עדיו או אינו חוזר עדיו. היכא דא"ל אני פוטרך לגמרי קבא א מדי פיים מהלי אפי לא יתן לי פשיטא דאינו חחר דאם לא כן בכל מחילה בעלמא חיבעי ליה אי בעי קנין או לא והיכא דא"ל נמי אני פוטרך אם יפרע לי שולחני פשיטא דחוזר כיון דאין שולחני

רוצה ליתן לו והכא מיירי כשאמר

ליה הפועל סתמא שיסמוך על שולחני

דהכי סמך אם יתן לו או דלמא

לגמרי פוטרו אפילו לא יתן לו וא"ת

פשיטה שלה פטרו לגמרי חלה דוקה

אם יתן שהרי שולחני יכול לחזור בי

אפרי במעמד שלשתן כיון שאין לבעל

הבית בידו לא פקדון ולא מלוה וכיון

דיכול לחזור מסחמא לא פטרו לגמרי

דלאו בשופטני עסקינן וי"ל דלעולם

איכא למימר שפטרו לגמרי ומתחייב

לו שולחני מדין ערב דכשמסמיכו

השולחני הוי כאומר סמוך עלי ופטור

בעל הפית לגמרי וה"ה דהוה מלי

למיבעי אם השולחני יכול לחזור בו

אם לאו דהא בהא חליא והשתא מוכח

דמחילה אינה לריכה קנין דע"כ הכא

בלא קנין איירי דקנין לא שייך אלא

כשפטרו לגמרי בהדיה ואפי׳ לה פטרו

לגמרי בפירוש כיון שהקנה לו דומה

ודאי שלפוטרו הקנה לו דאם לא כן

מאי לריך קנין וכפוטרו בהדיא

פשיטה דחיט חוזר כדפרישית ובהה

לא מיבעיא ליה אלא ודאי בלא קנין

איירי ומיהו מלינו לפרש דהכא איירי

כשאמר ליה בהדיא אני פוטרך אם

ימן לי ואם לא אחזור עליך ופליגי

כל זמן שלה חחר בו שולחני הם

יכול לחזור על בעה"ב ולזה הפירוש

נמי יש להוכיח קלת דמחילה אינה

לריכה קנין מדאמר רב ששת איט

חוזר אלמא פוטרו כל זמן שירנה

שולחני לפרוע לו וכלא קנין מיירי

דבקנין אפילו רבה מודה ועוד י"ל

דפלוגתה דהכה לה שייכה מידי

למחילה דלכ"ע פועל חוזר על בעה"ב

ולא פליגי אלא לענין בל חלין

כשחוזר בי מיד פיום ראשון על בעה"ב

דלרב ששת אינו חוזר עליו לענין

להתחייב בכל חלין כיון דניחק שעה

אחת ממנו כשעמד אלל שולחני שוב

אינו חוזר לאיסור בל חלין ורבה

אמר כיון דמוך זמנו חוזר הוה

כדמעיקרא ודייק רבה ממחניחין

דקחני המחהו אצל שולחני אינו

עובר עליו משמע דוקא כל זמן שעומד אלל שולחני הא מיהדר הדר

שמירות הלכה כ שמג לחדן קפח טוש"ע ה"ת שר שלט שער כ: קבב ב עייי כית חלסה ד מוש"ע שם סער י: קבג ב מיי פ"י מהלי שפירות הלכה ד סתג עשין פנו נויש"ע ח"מ סר שו סער ב ועיין בטוש"ע אה"ע סר כח :סער עו בהג"ה קבד דה מיי סס פיים סלכה ג סמג לארן קפה מושיע חיימ סרי שלטי כמר ו:

עין משפמ

בר מצוה

-ליקושי רש"י

אל תגול דל כי דל הוא. אע"ם שדל הוא ואין לו מה לגחלו. וביק קיטון. אל תגולנו כי הראנו דל בעטר שהוא דל ואין לו כח לעמוד נגדך ומשלי כב, כבו, ואל תדכא עני בשער. מעסר עני ולקט שכחה ופחה המחחלקין נפערין אל מדכחסו נס. וקבע את קבעיהם נפש. נחל נפס נחליהם קבעיהם. [ב"ק שם]. נחליהם וכלשון ארמי קביעה גדילה פתסכת רחש סשנה אתה ההוה נפרה לקמיה אמר ליה קפען פלניא וכר' (משלי שמ). כן ארחות כל בוצע בצע, נחל נוילה נחס ונחמדת היא לי וחנם היא לו וסופו את נפס בעליו יקת נפש עלתר שנעשה עכשיו מעל הממון שנול מחמירו (שם א. יש). בעליו דהשתא. גולן שנעשה עכשיו בעלים לתחון וביק שם). אמאי שיבר. הל זטני קל חוק ליה ניהליה ולל שכירום סיל. בנרדא דכרבלא. לוקי"ר נגדים. לבשרשי. פלחרח"ש כלע"ו ושכרו הדריכות כל דריכה מתעה דשכיר יום הוא ולא קבלן דליקני בשכחה (שם צם.).

ואליו הוא מיבעי ליה לכדתניא ™ ואליו הוא ומיבעים ליה מי המרי דהדעתה נושא את נפשו מפני_מה עלה זה בכבש ונתלה באילן ומסר את עצמו למיתה לא על שכרו דבר אחר ואליו הוא נושא את נפשו "כל הכובש שכר שכיר כאילו נומל נפשו ממנו 🌣 רב הונא ורב חסדא חד אמר נפשו של גזלן וחד אמר נפשו של נגזל מאן דאמר נפשו של גזלן דכתיב יאל תגזל דל כי דל הוא ואל תדכא עני בשער וכתיב °כי ה' יריב ריבם וקבע את קבעיהם נפש ומ"ד נפשו של נגזל דכתיב חכן ארחות כל בוצע בצע את נפש בעליו יקח ואידך נמי הכתיב את נפש בעליו יקח בעליו דהשתא ואידך נמי הכתיב וקבע את קבעיהם נפש מה מעם קאמר מה מעם קבע את קבעיהם משום דנמלו נפש: אימתי בזמן שתבעו לא תבעו אינו עובר עליו: ת"ר " לא תלין פעולת שכיר יכול אפילו לא תבעו ת"ל אתך לדעתך יכול אפי' אין לו ת"ל אתך שיש אתך יכול אפי' המחהו אצל חנוני ואצל שולחני ת"ל אתך ולא שהמחהו אצל חנוני ואצל שולחני: המחהו אצל חנוני ואצל שולחני אינו עובר: איבעיא להו חוזר או אינו חוזר רב ששת אמר אינו חוזר ורבה אמר בחוזר אמר רבה מנא אמינא לה מדקתני אינו עובר עליו מעבר הוא דלא עבר הא מיהדר הדר ורב ששת אמר מאי אינו עובר אינו בתורת לעבור: י בעו מיניה מרב ששת קבלנות עובר עליו משום בל תלין או אין עובר משום כל תלין אומן קונה כשבח כלי והלואה היא או 'אין אומן קונה בשבח כלי ושכירות היא אמר להו רב ששת "עובר והתניא אינו עובר התם שהמחהו אצל חנוני ואצל שולחני נימא מסייעא ליה יהנותן מליתו לאומן גמרה והודיעו אפי' מכאן ועד עשרה ימים אינו עובר משום בל תלין נתנה לו בחצי היום מששקעה עליו חמה עובר משום בל תלין ואי אמרת אומן קונה בשבח כלי אמאי עובר אמר רב מרי בריה דרב כהנא

הלכות בגרדאף דסרבלא למאי יהבה ניהליה לרכוכי היינו שבחיה לא צריכא דקא אגריה מיניהי לבמושי במשא ובמשא במעתא:

וחוזר^{ים} לאיסורו דאי לא הדר לאיסורו הוה ליה למיחני אינו יסול לעפור עליו ולא דמי להא דקחני אחר זמנו^{ים} אינו עובר עליו ולא קחני אינו יכול דהתם ליכא למיטעי ורב ששת דתי דאינו בתורת לעשר עליו כלל אפילו יחזור ש ומיהו בירושלמי דשבועות[©] גבי חנוני על פנקסו דנשבעין ונוטלין מבעל הכיח קאמר דדוקא כשלא העמיד לפועלים אצל חטוני אבל העמידם אצלו אין בעל הכיח חייב לפועלים כלום ומפרש רב אלפס דירושלמי אתי אליבא דרב ששת וסבר כמותו אבל מ"מ לדידן קי"ל כרבה ומוקי ההיא? דלא פליגי לענין בל חלין אלא לענין אם זריך בעל הבית לשלם לפועלים אם לאו וכן משמע בפ"ק דקדושין (דף נו ושם) דמחילה אינה זריכה קנין גדי עבד עברי דקאמר למה לי שטרא לימא ליה באפי תרי זיל אמר רבא זאת אומרת עברי גופו קטי והרב שמחל על גרעונו אין גרעונו מחול משמע דאי לאו דגופו קנרי לו היה יכול למחול ובלא קנין איירי דבקנין לא היה לריך שטר דאפילו עבד כנעני קונה עלמו בחליפין כדמוכח בהשולח (ניטין דף לט: ושם) דקאמר שקל כותחא ושדא בה ואמר קני הא וקני נפשך וקאמר דלא עשה ולא כלום משום דהום ליה בכליו של מקנה אבל אי הוה בכליו של קונה הוה קמא נפשה בחליפין וכן בפרק הנושא (כתוטית דף קד.) אמריטן דלאחר כ"ה שנה אבדה כתובתה משום דמסתמא מחלה ואע"ג דלא עשתה שום קנין דבקנין לאלחר נמי אבדה כתובתה ומדאמר לעיל באיחהו נשך (דף פה:) מן על גבי קרקע והפטר ובפרק הזורק בגיטין (דף עה: ושם) זרוק לי והפטר אין ראיה דאיכא למימר דאיירי בקנין ואין להקשות מה"ג שפירש בפ"ק דסוהדרין (דף ו. ד"ה לרכה) גפי פשרה לריכה קנין דשניהם לריכין קנין המוחל לריך להקנות שמחל לו והמשלם לריך להקנות שישלם לו החלי דשאני פשרה משום דדמי למחילה בטעות שאילו היה יודע שהיה זוכה בדין לא היה מוחל ולהכי לריכה קנין דאלים טפי ומהאי טעמא נמי איכא מאן דבעי ג' ולא סגי בב' משום דדמי למחילה בטעות כל שכן אם לא נפרש כמו שמפרש בהלכות

גדולות אלא הקנין עושין קודם שישמעו שיקיימו דברי הפשרנים דבלא קנין יוכלו לחזור בהן כשישמעו הפשרה דאו לא קשה כלום: אוכון קונה בשבח כלי כר אמר להו עובר. פי׳ יש ענין שעובר כגון היכא דליכא שנם כלי כמו כשלימא דאגרמא או דאגריה לבטשי אכל רב ששת סבר שפיר דאומן קונה בשבח כלי כדמוכת בהגחל קמא (ביק דף זנו. פיש ושם דיים דאגמיה") דקאמר התם לימא רב ששת פליגא אדרב אמים דאמר אומן קונה בשבח כלי אמר רב אשי בר חמא[®] דרב ששח בשליחא דאגרחא והגך דבעו מרב ששח לא הזכירו בבעייתן אומן קונה בשבח כלי אלא סחם שאלו קבלן עובר בבל חלין או לאו והגמרא הוא שאומר אומן קונה כו׳ שלפי הפשט בו חליא הבעיא ולהכי החמר נמי לימא מסייע ליה שהיה סבור הגמרא דהא בהא חליא ורב ששת שהשיב עובר סבר דאין אומן קונה: [ועי׳ חוס׳ נדה לד: ד"ה כי]:

-הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה-

עין משפמ גר מצוה

קבה א מיי פיים מהלי שכירות הלכה ו ועיין מית סף פט סער 6: מכו ב מיי שם הלי ה דשכיר נשבע משום דבעה"ב טרוד

ליקושי רש"י

שדיוה. הטילוה (כיכה.). ומשום כדי חייו וכו'. מממים. דליתגרו ליה פועלים. שלם ישנע הול מסקדו סועלים לא ימנא עוד פועלים למלאכתו שינורו ממנו שהוא כופר כשכר פועליו. מרוד לכמה פועלים וכספור בעדים. יתקנו חכמים שלה יתן הדם שכר לפועל סטעה. וניתב ליה מעיקרא. ליחקון רכנן שיתן חדם לפועליו שכרן שחרים עד שלח יתחילי כמלאכה ואם תפע לערכ לא יעול כלום ולא מהא שם סמשה. שניהם רוצים בהקפה. נעה"נ פעמים שחין מנויות לו מעות שחרית ופועל שלח יוציה המעות עד הלילה אי הכי. דמשום טרדה מיניה. אפרי קצין גמי. אפיני נחלקו על הקלילה המוציא מחבירו. הייט לומן. עליו הראיה. לריך להמיל עדים ולא יהל ללמן נשנועה. אי הכי אפי עבר זמנו. אפר מנעו שכיר לאחר כנ"ת שכיר יום גובה כל סלילה שכיר לילה גובה כל

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא סישביר בזמנו נשבע ונומד. בפ' כל הנשבעין (שטפות דף מס: ושם הלבות גדולות שנו כאן. כאותם ^{דו} שמט חכמים בשבעין ונוטלין

ד"ה מחוך) מפרש לא שנו אלא ששכרו בעדים אבל שכרו משפש האלי טוש הלכה ג שלא בעדים מתוך שיכול לומר לא שכרתיך מעולם יכול לומר שכרתיך סמג לאין קפא טוש"ש ונחתי לר שכרר תימה דהיכי נאמו במגו דהא מפרש בנת' דטעמא ונחתי לך שכרך חימה דהיכי נאמן במגו בהא מפרש בגמ' דטעמא אלא חקנות חכמים כדמפרש החם: תקנות קבועות. ראוי לעשותן

> בפועליו ואנן חושבין אותו כאילו אמר איני יודע מדפריך בגמ' אי הכי ניתיב ליה בלא שבועה וא"כ מה מועיל מגו דאילו אומר איני יודע לא הוה מהני שום מגו והוה חייב דהוה ליה כאומר הלויתני ואיני יודע אם פרעתיך דחייב כדתנן בהגחל בתרא (כיק דף קית.) וכיבמות בפרק האשה שהלכה (דף קד:) משמע נמי דלא מהני מגו בכי האי גוונא דאמר אינה נאמנת לומר מת בעלי במלחמה משום דאמרה בדדמי לה ואינה יודעת בברור שמת ולא מהני לה מגו דאי בעיא אמרה מת על מטחו:

דאיכא קמנות. אע"ג דבפרק השולח (גיטין דף ל.) אמריע מקנה גדולה המקיט שיהיו מפרשין שמותיהן בגיטין וכן נהגחל קמא (כיק דף קג:) מקנה גדולה המקינו שאם יציאה" ימירה על הקרן כו׳ לא פריך אלא הכא דקאמר שנו כאן דמשמע ולא צמקום אחר: תקנות קבושת. הם דנקט לשון רבים משום דקאי אכל הנהו דנשבעין ונוטלין בפרק כל הנשבעין (שטשת דף מד:) דשכיר ונגול ונחבל ושכנגדו חשוד על השפועה וחטוני על פנקסו וקרי להו קטעות משום דעקרו לשטעה ממקומה

שכיר בזמנו נשבע ונוטל וכו': • שכיר אמאי תקינו ליה רבנן למשתבע ושקיל אמר רב יהודה אמר שמואל הלכות גדולות שנו כאן הני הלכתא נינהו הני תקנות נינהו אלא אמר רב יהודה אמר שמואל תקנות גדולות שנו כאן גדולות מכלל דאיכא קמנות אלא אמר רב נחמן אמר שמואל תקנות קבועות שנו כאן שבועה דבעל הבית היא ועקרוה רבגן לשבועה דבעל הכית ושדיוה אשכיר משום כדי חייו דשכיר⁴ ומשום כדי חייו דשכיר מפסרנאף ליה לבעל הבית בעל הבית גופיה ניהא ליה דמשתבע שכיר ושקיל כי היכי דליתגרו ליה פועלים שכיר גופיה ניחא ליה דמשתבע בעל הבית ויפקע כי היכי דליגרוהו בעל הבית על כרחיה אגר שכיר נמי בעל כרחיה איתגר אלא "בעל הבית מרוד בפועלים הוא אי הכי ניתב ליה בלא שבועה כדי להפים דעתו של בעל הבית וניתב ליה בעדים מריחא להו מילתא וניתב ליה מעיקרא שניהם רוצים בהקפה אי הכי אפי' קצץ נמי אלמה תניא סבאומן אומר שתים קצצת לי והלה אומר לא קצצתי לך אלא אחת המוציא

קבע לעקור עליהם דבר מן התורה דמדאורייתא מי שיש עליו לשלם הוא נשבע דכתיב (שמים כג) ולקח בעליו ולא ישלם " והכא שקלוה לשפועה מבעל הכית ושדיוה אשכיר: ויפקע. יפסיד שכרו: כי היכי דליגרוהו. שלא ימנעו מלשוכרו שידאגו לומר חשוד הוא זה לחטע שכרו משקבלו: עד כרחיה אגר. כשהוא לריך לפועלין על כרחו שוכרס: על כרחיה מיתגר. נשכר שלריך למזוטת: בפועליו. וסכר שנתן לו ולח נמן: דיתיב דיה בעדים. וימן נו בלח שביעה לחקנו להן לכל שוכרי פועלין שיתנו שכרם בעדים ואם יאמר פרעתיו שלא בעדים יתן כלה שמעה: מריחא להו מילתא. לחזר כתר עדים כל היום: וניתיב ליה מעיקרא. למקון לבעל הביח דיהיב אגריה בלפרא מקמי עבידחייהו דאי אמי שכיר לא מסימן: שניהם רוצים בהקפה. בעל הבית פעמים שאין לו ופועל

במס' שבועות (דף מד:) דשכיר ונגזל ונחבל וחנוני על פנקסו:

הגי הדכתא גינהו. בתמיה וכי הלכות למשה מסיני הם והלא אינם

מחבירו עליו הראיה קציצה ודאי מידכר 733 דכירי ליה אינשי אי הכי אפי' עבר זמנו נמי אלמה תגן ייעבר זמנו אינו נשבע ונוטל חזקה אין בעל הבית עובר משום כל תלין והא אמרת בעל הבית מרוד בפועליו הוא הני מילי מקמיה? דלימטייה זמן חיוביה אבל

וקבעוה לשכנגדו שיהא נשבע ונוטל והגמרא לא הולרכה לפרש טעם כולם אלא טעמא דשכיר: שקלוה רבנן דשבועה מבעה"ב ושדיוה אשכיר. וא"ת והלא אף בכופר הכל איירי ת"ק מדפליג עליה ר' יהודה[©] ואמר דשכיר אינו נשבע' אלא במודה מקצת ובכופר הכל מי מיחייב בעל הבית שבועה דאורייתא ומאי קאמר דשקלוה רבע מבעל הבית וי"ל דאמודה במקצת קאמר דשקלוה מבעל הבית ואפיי היכא דכופר הכל טפי הוה לן לחיוביה פעל הפית שעליו לשלם שהרי אם מודה מקצת הוא נשפע ולפי שהימה ראויה להיות על פעל הפית קאמר דשקלוה: 🕰רך־ך הוא. וחשוב כמו איני יודע דחייב אפי׳ כופר הכל כדתנן בהגוזל בתרא (כ"ק דף קית.) הלויתני ואיני יודע אם פרעתי לך חייב ולא פליג" בין אם יש לו פועלים הרבה בין אין לו:

📯 הבי גיתיב דיה בדא שבוצה. וא"מ מאי פריך וכי לעולם ישכח פעמים שאומר בעל הכיח אמח ולכך לא רצו לחקן שיטול בלא שפעה חדע דאי חשוב בידאים שכח אמאי פטר ר' יהודה" כופר הכל אלא ודאי חששא בעלמא דחיישיטן שמא שכח ואהכי פטר ר' יהודה בכופר הכל דליכא שפיעה דאורייחא אבעל הבית דלא חשבינן ליה לבעה"ב כאומר איני יודע כי רגילות הוא שיודע יפה אבל כשמודה מקצח חששו לשמא שכח כי פעמים שהוא שוכח מחמת שהוא טרוד בפועליו וישבע לשקר לפי שסבר שפרע וה"ג לרבנן דלא מחזקינן ליה בידאי שכח ו"ל דנראה לגמי דלח"ק מחזקיט ליה בידאי שכח ואומר איני יודע מדמחייב בכופר הכל שאם לא היחה אלא חששא בעלמא אמאי שקיל שכיר אפי ..בשטעה כיון דאיכא למימר דבעה"ב יודע יפה שפרע אלא ודאי דחשיב ליה כאומר איני יודע ומשני להפיס דעחו של בעה"ב לפי שסבר בדעתו בברור שפרע אבל בהלויתני ואיני יודע אם פרעתיך אין לריך שפועה דלא שייך הספק™ כיון שהוא מודה שאינו יודע אם פרע:

וניתיב ליה בעדים. פי׳ נתקן שלה יתן לו אלה בעדים ואם יפרע בלה עדים איהו דהפסיד אנפשיה ולה נצטרך להפים דעתו דכל כמה שנוכל לחקן שלא ישבע על חנם יש לחקן וכן ניחיב ליה מעיקרא פריך דנחקן אם לא יקח שכרו מתחלה שיפסיד קודם שנחקן שטעה על חנם: 🧩 הבי אפידו קציץ גפי. וא"ת והא קציצה הוי כאומר איני יודע אם הלויחני דפטור לר"נ ור' יוחנן דאמרי (לעיל דף א:) מנה לי בידך והלה אומר איני יודע פטור וי"ל דהכא שמודה מקצח יש לחייט דהוה כחמשין ידענא וחמשין לא ידענא (שם זה.) וא"ת לוקי כגון שאותה אחת שמודה כבר פרע דהשתא הוי כופר הכל וי"ל דניחא ליה לשנויי קנינה מידכר דכירי שהוא מתורץ גם לרב הונא ורב יהודה ועוד אפרי לר"נ ור׳ יותנן ניתח ליה לשנויי הכי כדי לאוקתי בכל ענין אפרי לא פרע אותה אחם שמודה ועוד דהפשע משמע שלא פרע דותיא דמילמיה דר' יהודה: שתים קצצת די כו׳ המוציא מחבירו עדיו הראיה. ואם לא המיא ראיה ישכע בעה"ב ויפסיד אותן דכלא שטעה אינו יכול להפטר כיון שמודה במקצח והכי מפרש לה בהדים בריש כל הנשבעין (שמשות דף מו.) וא"ת דהכל קחני המוציא מחבירו עליו הראיה ובחזקת הבתים (כ"ב מה: ושם ד"ה נמנה) תנים דבקלילה נמי נשבע ונועל וי"ל דברים כל הנשבעין פריך כי האי גוונא? ומשני דהך ברייתא דחוקת הבתים ר' יהודה היא: קציצה מידבר דבירי אינשי. לא מני לשטיי דהכא משום הכי אין שכיר נשבע וטעל משום דאיירי כששכרו שלא בעדים דאי איכא עדים נחזי עדים מאי קאמרי כמה קצץ דהכי פריך בפ' חזקת הבסים (שם דף מה:) בהלכה דאומן דהא ע"כ איירי כשיש עדים דומיא דרישא דקתני שכיר שמנו נשצע ונוטל דמוקי לה רב ושמואל ששכרו בעדים כדאמרי התם בשפעות (דף מה:) בהדיא וה"ינ סיפא איירי בשכרו בעדים ולא שמעו הקציצה או שמעו ושכחו ובחוקת הבחים דפריך רבא לאביי דאמר אי לא ראה אע"ג דאיכא עדים יש לאומן חזקה ואי ראה אט"ג דליכא עדים אין לו חזקה מהנותן טליתו לאומן ואומר שחים קצצח לי ובעל הביח אומר לא קצצחי לך אלא אחת כל זמן שהטלית כיד אומן על בעה"ב להכיא ראיה ואי דאיכא עדים ניחזי מאי קאמרי אלא לאו דליכא עדים ואע"ג דראה אומן נאמן החם לא הוה מלי למימר דאיכא עדים וכגון ששכחו או לא שמעו הקנינה דא"כ אף לדידיה חקשי דכיון דמשמע ליה דא"רי בכל ענין אפילו בראה אי מיירי נמי דאיכא עדים אמאי נאמן אומן דבאיכא עדים וראה לכולי עלמא אין לו חוקה כדחנן במחני" ורבא דקאמר אלא לאו דליכא עדים (ולא ראה) אינו אומר כן אלא כדי שלא יקשה לו למה שרצה להעמידו אף בראה ואביי דמשני ליה לא דליכא עדים ולא ראה הוי מצי לאוקמה בדאיכא עדים ולא ראה וכגון שלא שמעו הקציצה אלא משום דרבא אוקמה בדליכא עדים אוקמה איהו הכי ועוד נראה דאי משום מגו בעל הבית נאמן אמאי נקט שחולקין ^ס בקציצה ושבק לומר שחולקין ^ס בפריעה זה אומר נחתי וזה אומר לא נחח כדחנן כפ' כל הנשבעין (שפשים דף מד:) ועוד יש לחרך דאפילו איירי בששכרו שלא בעדים אין נאמן במגו כיון שהוא מודה במקצח שלא היה יכול להעיז ולכפור ולומר לא שכרתיך מעולם כדין כל מודה מקצח דאין נאמן במגו דאי בעי כפר הכל ועוד אומר ר"י דודאי כי איכא עדים רגילות שיודעים וזוכרין הקציצה כדאמריטן בחוקת הבחים וברייתא כולה בדליכא עדים איירי ורישא דקתני נשבע

הגהות וציונים

מסורת הש"ם

עם הוספות

ל) שטעות מה, כ) ג"ו

שם מו. ככל כתרת

מה: ג) [לעיל קים.],

כ) [שכושות דף מד:],

ו) שבועות מד:, 1) ב"ב (1

מב ע"א.

"דשכיר" [6 בקצת כח"י וכשבועות): חמר, וכיה בקצת כחיי ובשטמיק וכשבועות). ולדקים נוסח הדפוס נוח: ג] נדציל מקמי נוסח הדפוס (מצור דבש): ל] צ"ל (מצור רבש): 7] צ"ל באותם (רש"ש): 7] ש"ך למתנ" (ב"ש): 1] [הוצאה ימירה, כצ"ל] (גליון): 1] צ"ל 571ג (ב"ש, וכ"ה בצידן (גדיון): ז] צ"ל פלוג (ביש, וכיה בכת"י, וכן בחוסי הרא"ש ולא פלוג רבגן): מ] צ"ל כוראי, (ב"ש, רכ" בכת"י): ען בס"י הפסה (כ"ה בתוס" ב"כ מה ע"כ רייה נתנה): כן צייל שמחולקין (דכש חמר):

מרוד

שמח יפלו ממנו: אי הכי. דבעל

ספית טכוד ושכח: אפי עבר זמנו

גמי. ותבעו למחר להימנוהו לפועל:

מוסי נקמן קטו. ד"ה ב) מבילתא כה, 7) לקמן קיח., ל) שבועות מו.. ו) ד"ה וכי, ז) [וסס נחוק' ד"ה ם) עיין מגיד משנה פרק ג ממלוה מה שחירן כשם הרשבית, ט) כמו לעיל

הנהות הב"ח

(מ) גמ' וכל קתבע ליה קמן: (3) שם משום הח לא איריא (סכי קאמר) מיחסרא וחכי קתני: (ג) שם נתוחי נמי (מ בזירה שמא יכנם למתו: יודעין – סה כדפרישית וכן מסמע נפרק: (ס) דיה הסתה סהרי לה הסהה אותר וכר לכדו בפר לא חשיכא:

הנהות הגר"א

(א) תום' ד"ה ואת. לכן מפרית כר ועוד נראה לרית כוי. ניינ הרמב"ם ורמב"ן ורשב"ה ום"ם מפרסים כפירם"י דמתני' מחרישה ממש וקושית חום' תירן נסה"ת דמתני מיירי נעבר ומשכנו וסה מתורן קושית ומש"ש דל מהדריה ר"ל מלפכה 5"fit נסעת מלחכה ודוקח הלריך לגוף ארם או כלי איינ אכל שייד והרמב"ן והרשב"ם פירנו לכחתילה ח"כ וכ"ה פירושלמי אכל דעת הרמכ"ס מה כדעה חום' דכלי א"כ אסור לעולם למשכון ואם והרו"ה תירן דמתני" מיירי בנתגו מדעתו מדעתו סרמב"ם ממד כר ומתד שנחנו לו מדעתו וכמ"ם ספי נוז וע"ם כסעי יכ דפסק דכלי ארינ מחוי וע"ם כהג"ה לכל בסוף סער ר כתב ומתויי אותם כשעת מלאכה והעיקר כדעת רמכ"ס למחזיל מיל:

ליקוםי רש"י

וכי שכיר עובר משום בד תגווד. להכל שכרו כי פעמים (שבועות מה:). או יחבד. אם כא למשכני על חובו בפית דין כא ימשכננו כדכרים שעושים אוכל נפש. ריחים. היא סמתמונה, ורכב, סים העליונה (דברים כד, ו). אש תחבר, שלה נשעה כנימה נשם שם יון.

ל) ממורה ו. כ) ופייובר בעד הבית. כלומר בוכותה דבעל הבית חיכה מרי חוקי לזכותו: ווטעל הכי פירושו יכיה ראיה ששכרו וחז יהיה נשבע וטעל והיכה ח והא תבע ליה קפון. ומה עדים שתבעו אותו מלריכין: ודלמא לבתר דקתני המע"ה היינו יציא עדים שקלן נו שתים שהעדים יודעים הבי. דאולי עדים מהחם פרעיה בי ביום דלא עבר בבל חלין: כד הקלילה אם יודעין ששכרו (ד) כדפריך וכן משמע בפרק כל הנשבעין[©] זמנו. עד שעבר עליו: ודעודם. בתמיהה ובשביל שתבעו כל היום דקאמר עלה ראיה דלשלם קתני ראיה דלשבע לא קתני משמע

ולא נתן יהא שכיר זה נאמן לעולם לומר לא המקבלתי ואם רוצה בעה"ב לישבע לא נאמין וכי כל כך השהה שכיר שכרו: א"ר חמא בר עוקבא כנגד כל היום של תביעה. יום מחד לאחר זמנו נתנו לו חכמים לישבע ויטול: מתני' המלוה את חבירו. והגיע זמן ולא פרע לו: דא ימשכננו. אפילו בשוק אלא בכ"ד: ולא יכנם לביתו. פגמ' מפרש פמאן קאי: היו לו שני כלים. וחום כנגד שניהם ומשכט בשניהס: נושל אחד ומחזיר אחד. נשעה שהוא לריך לזה יחזירט

ואשר אתה נושה בי יוליא אליך:

נו משום החורת העצוע ויעכב את השני וכשילטרך זה לשני יטול זה את הראשון ויחזיר את השני כדמפרש ואזיל מחזיר את הכר בלילה ואת המחרישה ביום: מת. הלוה אין משיב העטט ליורשין שאין כאן מטומים העשט אלא ימכרנו ויגבה חוש דהשב תשיבם לו כתיב ולא ליורשין D: שלשים יום. זמן כ"ל": גמ' ושליח ב"ד מנתח נתוחי. אף הוא איט רשאי ליכנס לביתו ולמשכנו אלא רואהו בשוק ומנתק" דבר שאוחו פידו ממט: ממשכנין. משמע כחוך הכית: חבילה. מתוך הכית משמע דהת ריחיים ורכב בנו ביתה שכיחי: לעולם בבעל חוב. קאמר ולא תידוק מינה הא כלים אחרים חצול דבכלים אחרים עובר משום לא חבא אל ביתו ולהכי איצטריך להוסיף לאו שני משום ריחיים ורכב וחד משום לה תכה הל כיתו: ממשמע שנאמר בחוץ תעמוד. ויולים חליך חת העטט וכי איני יודע שהאיש יוליאנו אלא מי יוליחנו חם לח בעה"ב: מאי לאו לרבות שליח ב"ד כו". שיכנס למוך הבית וה"ק והאיש דהוא שליח ב"ד

רב פפא בריה דרב נחמן קמיה דרב יוסף ואמרי לה רב פפא בריה דרב קמיה דרב יוסף לעולם בבעל חוב ולעבור עליו בשני לאוין ת"ש ממשמע שנאמר י בחוץ תעמוד איני יודע שהאיש אשר אתה נושה בו יוציא אלא מה תלמוד לומר לרבות שליח בית דין מאי לאו שליח בית דין כלוה ם והאיש

וכי שכיר עובר משום בל תגזול התם תרי חזקי הכא חדא חזקה גבי בעל הבית איכא -תרי חזקי חדא דאין בעל הבית עובר משום יבל תלין וחדא דאין שכיר משהא שכרו " והכא חדא חזקה: אם יש עדים שתבעו הרי זה נשבע ונומל: והא (6) קתבעו לקמן א"ר אסי "שתבעו בזמנו ודלמא לבתר הכי פרע אמר אביי שתבעו כל זמנו ולעולם (לא פרע ליהיי) א"ר חמא בר עוקבא יכנגד אותו היום של תביעה: מתני' יהמלוה את חבירו לא ימשכננו אלא בב"ד דולא יכנם לביתו לימול משכונו שנאמר 🌣 בחוץ תעמוד דהיו לו שני כלים נוטל אחד ומניח אחד 🌣 ומחזיר את הכר בלילה ואת המחרישה כיום ואם מת אינו מחזיר ליורשיו רשב"ג אומר אף 'לעצמו אינו מחזיר אלא עד שלשים יום ומשלשים יום יולהלן מוכרן בב"ד: **גכו'** אמר שמואל ∘ שליחי ב״ד מנתח נתוחו אין אכל משכוני לא והתנן המלוה את חבירו לא ימשכננו אלא בב"ד מכלל דבב"ד ממשכנין א"ל" שמואל אימא לא ינתחנו אלא בב"ד הכי נמי מסתברא דקתני סיפא לא יכנס לביתו לימול משכונו מנים אילימא בעל חוב מרישא שמע מינה אלא לאו שליח ב"ד אי משום הא לא איריא (י) ה"ק המלוה את חבירו לא ימשכננו אלא בב"ד מכלל דבב"ד ממשכנים ובעל חוב אפי נתוחי גמי לא (:) שלא יכנם לביתו לימול משכונו מתיב רב יוסף פלא יחבל ריחים ורכב הא דברים אחרים חבל פי יו לא תחבל בגד אלמנה הא של אחרים תחבל מאן אי נימא בעל חוב הא כתיב חלא תבא אל ביתו לעבום עבוםו אלא לאו שליח ב"ד תרגמה

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא

אבל ממא זמן חיוביה רמי אנפשיה ומידכר

וכרי והמע"ה: והא תבע ליה קמן. ס"ל השתם אם יש עדים שתבעו היינו אפרי אחר זמנו ולכך פריך דמה אנו לריכין לעדים הלא תובעו השתא צפנינו ולמאי דס"ד הוה מלי למיפרך אמאי נשבע ונוטל אלא פריך שפיר: ולעולם. פי בקונטרם וכי שכיר משהה שכרו כ"כ ואינו מיושב דאין בזה ראיה שנפרע דחזקה

דנשבע ונוטל היינו שיביא ראיה

ששכרו ויהיה נשבע ונוטל:

השתא דממא זמן חיוכיה רמי

א"כ בותנו אתאי נשבע שכיר ונוטל

לימא בעה"ב איני זוכר עתה אבל הניחו

לי עד שיעלה עמוד השחר שאזכור אם

נתתי אם לאו כיון שאחר זמנו אנו

פוטרים אותו מטעם זה ועוד קשה

במודה במקלת אמאי אין בעל הבית

נשבע דרמי אנפשיה ומידכר שלא

ישבע לשקר וי"ל דחזקה שאין בעה"ב

עובר בכל חלין לא מהני אלא היכא

דאיכא חזקה דאין שכיר משהה שכרו

בהדיה כמו שאפרש בסמוך" ואם היה

יכול בעה"ב לטעון הניחו לי עד שיעלה

עמוד השחר לא היתה כאן חזקה

דאין שכיר משהה שכרו שהרי לא

השהה (ה) אתו אלא תבעו ממנו בב"ד

ולא רצו ליתן לו ושהו אותו לעמוד

השחר: ובי שכיר שבר בבד

תגווד. וא"ת בעל הכית נמי אית ליה

הך חזקה שאינו עובר בכל תגזול וי"ל

דחמיר ליה לאו אחד כמו שנים א"נ

בלאו הכי משני ליה שפיר וא"ת ומ"מ

איכא חזקה דאין בעה"ב עובר בכל

חלין כנגדו והוה ברי וברי והמע"ה

וי"ל דחוקה של בעל הבית אינה חוקה

טובה כשל שכיר דדימנין לא רמי

אנפשיה למידכר והוה לן למימר

דנשבע ונוטל וחזקה דחין שכיר

משהה שכרו לבדו (י) לה חשיבה

כחוקת שכיר אלא כששתיהן ביחד

הוו כנגד חוקת שכיר והוי ברי

אנפשיה ומדכר. וח"ת

דאין שכיר משהה שכרו אינה מועלת אלא היכא דאיכא חוקה דאין בעה"ב עובר בכל חלין בהדה וכל חלין

אינו עובר אלא ביקר ראשון אלא הכי פירושו ולעולם שכיר נשבע ונוטל אין זו מקנה טובה שיהא נאמן לעולם לומר לא פרע לי: באדיך את הבר בדידה. בריש ממורה (דף ו שם דיה מחזר) פריך לרבא דאמר כל דאמר רחמנא לא מעפיד אי עביד לא מהני והרי השבת העבוט דאמר רחמנא לא מעבוט^ש עפיטו וחנן מחזיר אם הכר בלילה אלמא דמהני^ש וקשה דמנליה דמחני איירי במשכטו באיסור וא"ל^ש דסמיך אברייחא דאלו מניאות (לפיל דף לה:) דקתוי משכט שלא ברשות מנין כו' דא"כ מאי קשה לן דהא בברייתא גופה יליף מהשב חשיב כדמשני המס ואי אדשמואל סמיך א"כ מה לריך לחרץ מהשב חשיב הלא טיקר קרא לשמואל איירי במשכנו באיסור דאם חבל וגו' משמע דמשכנו בביתו וי"ל דסמיך אמעשים בכל יום דמחזיר אפי" משכנו שלא ברשות א"י. סמיך אברייתא דלקמן (דף קיד:) דמתרץ לה רב ששת המלוה [את] חבירו אינו רשאי למשכנו משכנו חייב להחזיר לו אע"ג. דהאי דפריך לרבא במטורה לא אתי אליבא דשטאל דלשטאל אין שייך להקשות דעיקר קרא במשכט באיסור כתיב מ״מ אין להוכיח משם שלא יהא הלכה כשמואל כי כן דרך גמרא להקשות ולחרץ אפילו דלא כהלכתה כדהשכתן בפ"ב דכתובות (דף ם.") וברייתה דאלו מציחות (נפיל דף לה:) דקאמר אין לי אלא במשכט ברשות אין לריך לומר דשמואל יהפוך וישנה אין לי אלא משכנו שלא ברשות אלא יעמידנה כתנא דפליג אתנא דקאי כוותיה ויהפוך הדרשה:

וארת המחרישה ביום. קשה לר"ת דתנית נסוף פירקין (דף קנת) חבל זוג של ספרים ולמד של פרות חייב משום ב' כלים ופירש בקונטרס פרות הסורשות וחייב עליהם הסובלן לפי שעושין אוכל נפש א"כ היאך נטל את המחרישה דקתני ומחזר^{ה ש} הא עבר כי נפש הוא חובל (דפרים כי) ועוד דאין נראה לחייב אלא דוקא דומיא דריחיים ורכב שמתקנים האוכל עצמו בכלי 🎮 לכן מפרש ר"ת למד פרות היינו פרות המרכסות בתפואה" וגריס ר"ת נמי זוג של מספרים ולא גרסינן זוג של ספרים וכן גריס ר"ח והם תספורת של ירק או לגזח בית השחיטה כדאמרינן בבכורות (דף כה.) שדרכן היה לגזח אבל פרות החורשות לא מיקרי כלי שטושין אוכל נפש ועוד נראה לר"מ דמחרישה דהכא לאו היינו מחרישה שחורשין בה את הקרקע דנראה דלא מיחייב בהשצח העבוט אלא בכלי העשוי לגוף האדם ולהנאחו ועוד דמוקי בגמי במחרישה דכספא ואין דרך לחרוש קרקע במחרישה של כסף אלא נראה לר"מ דהייטו מגרדתא שמגרדין בי בני אדם בכית המרסץ כדאמר בפרק חכית (שבה דף קמו:) עבדא ליה אימיה מגרדתא דכספא וכן בפרק מניאת האשה (מתוטת דף פת.) במחרישה דכספא פר"ח דהיינו מגרדתא: אינוא אי ינתחנו איא בבית דין. וא"ת מנין דניתוח אסור לבעל חוב ואומר ר"י דמדרבנן הוא כדאמר בסמוך בעל חוב ניתוח נמי לא גזירה שמא יכנס בכיתו:

להסור" מיחשרא והבי קתני. מימה דקאמר חסורי מיחסרא כדי לדחות וי"ל דאין לחוש כיון שאינו מגיה כ"כ ורוב ספרים גרסי הכי קאמר:

–הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה-

תלמוד בבלי <עוז והדר> - כג בבא מציעא תלמוד בבלי עמוד מס: 237 הודפס ע״י אוצר החכמה

כבו א ב מדי פיים מסלי ססרות הלי ו ועיין שם סמג לחיין קפח טור ש"ע ח"מ סר פט סער ג: מלוה ולוה הלי ד

עין משפמ

בר מצוה

קמג שם טוש"ע ח"מ פר א קבם ה מיי שם סלי ועיין ססטגות

וכת"ת פוס"ע שם סעיף קד ו מדי שם הלי ה מוס"ע סם סער מו: קלא ז מיי שם סלכה ו קלב חם מיי שם כל ד ועיין שם טוש"ע שם

תורה אור חשלם א) לא תעשק את רעד ולא תנול לא תלין פָעַלַת שָׁכִיר אַתְּדְּ עַד בֿקר: ווקרא ש, תן

ב) בחרץ העכוד והאיש אשר אתה נשה בו יוציא אַלַיך אָת הָעָבוֹם הַחוּצָה: (רברם כד, יא) ם לא יחבל רחים ורכב כי נָפָש הוא חבל: ודברים כד, ון

ד) לא תַּמָה מְשָׁפָּט גַּר יתום ולא תחבל בגד אַלְטָנָה: ורברם כד, יון ה) כי תשה ברעד משאת מאומה לא תבא אל ביתו לעכם עבמו: (רברם כד, י)

הנהות וציונים

מהרש"ל מוחק ג' תיבות אלו (גליון): ל) ברוב הראשונים תה"יושליח:ג] אמר קד (גליון): 7] ייג מאן, וכבסמוך, עיי דק״ס: ס] רפריי[וניציאה רצ״א] יחבול: ון יש להוסיף השבת (רשיש, וכיה באר"ז וכברטנורה): 1] די ונציא רצ"א ורש"י ופנתח. וכרי תיציאה דיים. בארייז כלפנינו: ס] ציל וסיפא מן צייל עבוטו (דבש חמר): י] יש להוסיף וקני למשכון יום דהיינו מחרישה קנה פלוה בלילה וכפות לילה דהיינו (דבש תמר): כן ר"ת ואין לומר (דפו"ר): כן יש להוסיף ביום

פקים דפ"ל דין פלום פכ"ל. ופ" כפ" שפר משפט מדעמר לפסעיר לף כרגקע אעם לפי באר : [2] שונר. ולסילו הדישה היא גם כן של שופד כוכביי דלה החסום סהם כתיב. שם: [2] לייני ולם כשלה בשנה ככביי דלה החסום סהם כתיב. שם: [2] לייני ולם סשלה השנה כוביה של שלה לפני השלה לשני להיים לשנור היין במשך בשנה בשנה בשנה במידול של בבי בשנה במידול בב. שם: [7] ליימוריץ - שין במיץ ב"ל ב"ל של ב"ל דלה לשלה ליינו היה המידול הכל הקום להשור לשור לשנה במידול ביים יום נימוף לביים ושל היינו היה במידול ביים יום נימוף לביים ושיל ביידי בשנה במידול מסוף להיים משלה ביים יום נימוף לביים להיים להיים להיים להיים להיים להיים להיים למוד ל"ל דלה מיים היים להיים להיים

מוסל מוסל בעזרת הקום כין במחבר פין (פיל): [5] כל פו', ל"ל לוי: [1] "א זר כי, ביק בר בי: [5] לי פו'. מנכ"ג פק"ז: [7] לפו" מקסם כו' מכס"ג מק"ז: [1] לפר מי דלפירה כי, בעיה היישיביאל מס ס"ם דפאת פי לי מנכ"ג ביק"ז זרתי ביים דישיים מפל דפל להק"ל כיי שייהל רפל מליני פלים מפני? אם ומטיכת לחליי ורכל רכל חיורב לאי ופרישר ומ"ז כולהו לה פ"ל כית ליחם. הל"ח וכלל כל פני יותר מקום הלקבר הלינו לתקם כמו בסכך דלל ליפקים לה:

קצורת דהענניה מליחה לחברו קום חנירו והנעם כהי דנשתר של ידו לה קנה הגירו כיון דנשתר לחו כששם מששה פי שלמ א) שכר פרמע. במיר מאני היא חלה במירי רששיה שליר:

פי' שרפו א) שכר קרקם. נפור רמונו במם מחמים והשום דכתור כל חשר במרלך ולם מרצך פ"ש. ופות בפ' שתפול דף קים שם אין לי אלם שכר אדם מניין לרגוח במהם וכלים מיל בארכך כל

[חו'ם חיב]

בא הצרורה במשור מו במול משלו היו מיש מו מיש מו המשל ביש היו מיש מו מיש

מ"ב לארין קפ"ם וכמ' יופים פלים רק"ב סכיפר ל' ספורם כסכים דפף בשבר קרקב פופר ככל פלין וכן

הישב אחת כר' ודנריו מתומין דמת בתסימם מצומר כש"ם ושוסקים דחף של גב דלוקה תשלם וכח"ם בס"ד

בקר שנים את משמעות להצילם משמשן כילל , חלבי זה תחלה דגם ספש"ע מדום מכוון שיכבית לפטרי ב"י משמנים את היידול של משמים להצילים משמשן כילל , חלבי זה תחלה דגם ספש"ע מדום מכוון שיכבית לפטרי בי" משמנים אל שינים משנים אל משלים לה ביל מסיים לה משמעות של היידול משמיר ישיאה וכים אדינות מיינול מס משק ד חלוריים אינול מייל מיים מיישוב. החלב אם קיים כוול למסיי רב לכינות חדום איני שפח מפרי ציים מיין חלם לי מייש מייקום לבי מוכל אינו יין עום מיישוב. הלו שום קיים לכינו הרם מ"ב ממסק מיין לנו למכריע לנון מיינול כ" וחלין אף הבניר קבק דומוריים וולפ"ע :

ו און של מינות המל מינות

אוצר החנפת כאידת עינים

לא תכא פליו השמש וכחונתו דפובר

: הלילה : הלילה

וכוכת

הנכסם כרכל מדיקוריות במשלים למי מולים במי מול

צ שם כמפנה ושם כבריוחה ה וכפו הב"י ל' הרמב"ם והבל הרי זה ספור וחשרתו רבינו דסיינו בקיכל עליו שם לימן לו: ה מור וכ"ם רב"י שם כמשום

וכן שבופר מס כדכרי הרי"ף והחוקמם והרח"ם כ פלונחם דרכ ששם ורכה שם

דף קיינ צ'ח וכמב מיחים שם מל מרכה דלה משיב לים מחילה ומסניקין

הביון שיב פימוינ: הידושי דעקיא ז'לפ פיז נמן מלומי

גי איזהו זמנו שכיר יום היש לו זמן ליחגו לו כל הלילה לא שלם (א) שקנלמת היה כר נסמים כחרוייהו כפשי ולח תפשה הכחוכי במקרי נתנו לו עובר עליו בכקר משום כל תלין שכיר לילה זמנו ליתנו לו כל היום לא נתנו לו עובר עליו בערב ו משום זה אחר זה ופ"ל סימן ליו וכי"ד ס"ם כ"ח כתב הטעם דאין אומן קונה בשכח כלי פיין כחים סימן כיח סט"ו שם כחכתי שדרך הנמרח לנקום רישה דקרה כתוכ כ' דעות כזה ור"י סיל דקונה סיינו ביומו תתן שברן: הנה [נ] ופופלים רידן פאין פוטין מלאכה פד וכוונתו לסיסה דקרה וכ"ט כהן דכונתו לחרוייהו וקיל : ז וכיון ששקפה פליו משום חשם קרושין חוששין גם לדעת ריי הלילה ז כיון שמקפה פליו סמה פובר פליו משום כיופו חחן שכרו וחם פשה ומקודשת מספק אבל לפנין ממונא הכרים מלמכם פד הלילה ים לו זמן כל הלילה דן [ג] מפ"פ כלמ פכרו (בפירום כן בחמה כו' דה"ל כשכיר שפות או שכיר שנה דלא כר"י זכן פסק כית יוסףשם סיב אמני ודחי) חדמחל דהכי חנריה (כיי כשם מושפח פ' המקבל): לכבעיסים שאחר זה : הו אף של פי שלא דכרי הטור בשם הרחים לים וסחרי דו שכיר שעות אם כלה שכירותו ביום פוש לו תשלום שכרו אדעתא דהכי. סירוש ששכרו לעשות אהדדי ודו"ק ועיין כמסרטים האחרוני כל אותו [א] יום אם כלה בלילה יש לו תשלום כל אותו לו כסחם פופלים וסרי פופלים דידן אינן ולפיל סימן ש"ו ס"ב כחבתי דסך דהכח מיירי אפי' למ"ד אומן קונה כשכח כלי מושין מלחכה עד הלילה: מו יש לו חשלום ה ז (ו) שכיר שבת שכיר חרש שכיר שנה שכיר שבוע יצא ביום נובה כל אותו היום יצא בלילה נובה כל אותו כל אותו יום. סירוש ולא יותר כיון דכלה פ"ם: (ב) או שהמחהו אלל שולחני כר לי מלחכתו הידם שהישת החמה חל חלי ספר חסידים סימן מחרע"ה אם משכיר כהזכרות דכיומו תתן שכרו ולה תכה שליו ו • [5] נתן טליתו לאומן לתקנה בקבלנות ונסרהי כל זמן ב) ב] שהשלית ביד האומן אינו עובר נתנו לו אפי השמש חכו השפי לשכיר שכת כו' דבספיף סופר לכתוכ לך תחנה פמו שלא חהיה ככל חלין פפולת שכיר שמח כשיתכפ לח שאחר זם : י כל זמן שספלית כיד האומן יסים לך ליחן לו וחף פל פי שמפשם חוחי בחצי היום כיון ששקעה עליו חמה עובר יא משום בל תלין כו' דאו אין שמולת שכיר מוטל על כעל ממו חמן לו כשיחבע חם חוכל וחין כזה יב (א) נ) נ] שקבלנות [ב] כשכירות לפורעו בזמנו סכית לפכור פליו שהרי תופם משלו ז י ד] האומר לשלוחו צא ושכור לי פועלים ושכרם ואמר כנגדו : יא משום כל חלין כו' כן הוח שם מחנה על מה שכחור כתורה שהרי חמרו ככרייחה וכפור וקשה דמשום כיומו מכמים אדם מתר' פם פופל להאכילו לחם להם שכרכם על ב"ה ינ ה] אין שום א' [ג] פהם עיבר על בל תלין י ומיהו ביה עובר משום אל תאמר לרער חתן שכרו כליל וכסרישה כחבתי משום לרומים לחן אתים שחייב להאכילו כסעודי לך ושוב אם אינו טרור יד ומכוין לרחותם ([·] ואם לא אכר שכרכם על ב"ה « אפ" לא אסר להם שכרכם עלי אלא דרוכ שכיר יום אינן עוכרין משום כיומו שלמה פד כחן לשומ (פיין לפיל פימן מחן כרי וכרל אלא משום כל חלין משום קכיו סיכ) ומים סם : 🖻 שכרם סתם הוא חייב בשכרם לפיכך הוא עובר משום סכי נקשינה גם כן כאן כאלו אמר חיוכי דכל חלין דעלמה כוח חל כחן מיד שפקעה בל תלין: הנה פון מיהו לם הפועלים [ד] יודעים שלין המלחה שלו לין השלים פובר נספם (סור פיז נסם הרליע שמים בחמה אכל אין לחרן ולומר דהרמבים החומר כן לדעם סרמ"ה):

לכ"כ ע"ר כמס מחל"ם במינון קמ"מ ויום מינון רכיוונים והמי פציה דגל מינציר כמס מחל"ם במינון קמ"מ ווים עד מינון המינון מינון מינו

שרש [א] יים. פירות ולה יותר כיון דכלב הלאכת קודט שקישם החתבה מל שליו אוהרת דביותו חתן שרש במוד ולה חנות במוד הלא הוכר הלאכת הלאכת קודט שקישם החתבה מל שליו אוהרת דבותו התן שכרו ולה חנות שליו השתחם הלא הוב במכירת של המוד ולה חנות לאים בשליו. [ב] בשכירת לאותן מוד לאותן קונה בשבה כלי דהליביה בשהשבים ושלה שלה השלבו והשתחם לא"ב הכלי שם השבת לאחוקי מה"ד לאותן קונה בשבה כלי דהליביה בשהשבים או לחמוף מח"ר חומן קונה כשבה כלי דוליניה כשהשניהו טשה השנה לשלח וכתחם הח"ב הכל" מם השנה לכלים מרי הול מה לו המולח לח"ב הכל" מם השנה לכלים מרי הול מה לו המולח המ"ל דקי"ל חץ מולח קונה כשנה של הישולה ללו המלוחה קח"ל דקי"ל חץ מולח קונה כשנה של ידי היו מסח בר בי בר שנה לו בי בר שנה לנו בי בר שנה לנו בי בר שנה לנו בי בר שנה להיו בי בר שנה בר בי בר שנה בר בר בי : u"np .3"D

למוש לרשם הפוסקים דה"ל דין מלוש ועת"ם בפיתו שיח סק"ג: ב) שהפליח כיד האותן פה"ש במ" שב למים לרש לרשה מהחקים המ"ל משון מי קיש של ראונן שלה לשפר שיחשה מוסר"ל שמון מ" קיש של ראונן שלה לשפר שיחשה מ" אם מוסר של שנה בפנת הלי מש שיח שון של שנה ווע" שבפלה דליש שובר ז"ל ואש"ג דאיפסק" הלכת", דלין מותן קונה בפנת כלי מ"מ סיינו באותן שאין לו כלום בכלי המנת לואש ב"ל ואש"ג דאיפסק" הלכת", דלין מותן קונה בפנת כלי מ"מ סיינו באותן שאין לו כלום בכלי מנת מ"ב "ל ואש"ג דאיפסק "ה"ב [13]

שרח ממינו רון זה לחיים זה לחינו : (למינו ליונ), להסחיים כחלי בקח" שוקין ב" שנח ל ביצוחן מיים של קשים בחירו למינו בשמים ול מינו ורוים ליונו לו מינו לו מינ

הקרשים!

ברי על היי על לוחם בנוקל או המן שמות לינוכר ויכול לפניו. וכרוצה אם פניר כזה וניאם עבוד לא שיין אלי עיד על היי על לוחם בוקל או המן שמות לינוכר ויכול לפניו. וכרוצה אם פניר כזה וניאם עבור סיי אם כלס כלס ביי אם עם המשור היי עם ביי אם במוך או לא היי לא ביי או במוך או ביי או או ביי ביי או בי

שהכלי פלועו הוא שלו נראה רווחי ואחר דומי למכר וק"ו מחם דסור ס"ר דאושן סוכם בשבם כלי והוי בלי שנ"ש סכא מהכלי שלוו הוא שלו שלו דהוי מכר והלושם ש"ש: ד) שמאחם אלל שלוחי . שפ"ש בס" שנ דסיבת זנפס"נ הון משון על שכר דלווון קנה המשכון ה"ל בפודע וועו ליכא אישור בל מלין ואלינ הסואר לו אח"ב אם המשכון וויש סק"ג:

שלחן ערוך <הרגיל> - חו״מ ג קארו, יוסף בן אפרים עמוד מס: 436 הודפס ע״י אוצר החכמה

–הדפסה ברזולוצית מסד - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה–

דרי את כצות לחחזיר לו העכום בעת שהוא צריך לד וכנ"ל דהיינו כסות יום ביום וכסות לילה או בר וכפת בלילח וכן (יה) מחזיר לו כלי אומנות ביום כדי לעשות מלאכתו וחוזר ונומלו בלילה דהיינו (יכ) אחר צאת חכובבים. וכלי אוכל נפש או בנד אלמנה אם עבר ומשבנם או שנתנו מרעת נ"כ החיוב לחחזירם (יג) בעת שצריך להשתמש בחם (יד) וי"א רבכלי אוכל נפש ובנד אלמנה צריך להחזירם מיד אם עבר ומשכנו. וכ"ז (מו) כשמשכן שלא כשעת הלואתו אבל אם לקח המשכון כשעת הלואה אינו חייב להחזיר לו (מו) אפילו בכלי אוכל נפש וכנד אלמנה כיון שמדעתו נתן לו המשכון . וה"ה אם נתן לו משכון מדעתו שלא בשעת הלואה ונתרצה בפירוש שלא להחזיר לו בעת שצריך לו (יו) אינו חייב לתחזיר . וכיצד יתנהג עם משכונות כשמניע הזמן ואינו פורע לו ודיני סירור לבעיח עיין בח"ם סימן ע"ג מסי"ב והלאה

אוייה בינים ובסיסן צ'ו סעיף ב"ג : ה'א (יח) דדין השבת העכום נוהג אפילו כשמשכן "ה'א (יח)

נתיב החסד

להחפץ. לאפוקי אם יש לו עוד חפץ אחר כיולא בזה דחין בזה מנות השבת העבום בסימן ל"ו סעיף י"ח עיין שה : (יא) מחזיר וכו' . שם בסעיף ית : (יב) חחר וכו' מסימן שליח ם א בהג'ם עיין שם ובמקום שיש מנהג במלאכה באופן אחר מתילא ישתנה זה הדין גם כן: (יג) בעת וכר . בשו"ע שם סוף סעיף ו' ובסת"ע וכ"ם בנתיבות: (יד) הוא דעת הרמב"ם והגר"א כתב בהנהותיו על הש"ם דהעיקר כדעה הרמב"ם : (פו) כשמשכן . ספ"ו פיין שם : (מו) אפילו . אחרונים : (מ) אינו וכו'. מידי דמוי מענין סידור פיין סעיף כ"מ: (יח) דדין וכו". דמח הרמיה הובא בשור : (יש) דגם. הוא דעת סה"ח וים להקשום לפי דפתו דתוב הבא על האדם שלא בדרך הלואה אין בו מלות השבת העבוש מהא דאמרינן דף קי"ד ע"ח ויחזירו בהקדם [הייט כשחמר הרי עלי מנה לבדק הבים דמיירי שם בסוגיא) ק"ו מב"ח ומה ב"ח שחין מסדרין מחזירין כקדם שמסדרין ליט דין במחזירין וכו' שמח דיו לכח מן הדין להיות כנדון דכבע"ח גופח ליכח

לערב או עכור שכירתו או שכר בחמתו ודירתו אף דלאו דלא תבוא אל כיתו לא קאי על ערב וכי"ב וכנ"ל בפ"ז מ"מ עשה דהשבת העבום נוהג נם בהם וי"א (ימ) דנם אין דין השבת העבום נוהג בם:

התגדב אחד ממון לעניים ומשכן אותו הנובר כדי שיקיים דברו (כ) אין הנובר צריך לחשיב לו העבום ואפילו בכלי אוכל נפש ובנד אלסנה אם עבר ומשכנם דהעניים זוכין הממון משלחן נבוה והדי הם כהקדש דליתיה בכלל חשבת העבום כדאמרינן כנמרא ולדעת הי"א הנ"ל בסעיף ה" (כה) נם בכאן צריך להחזיר מיד בכלי אוכל נפשי ובנד אלמנה:

ז ודוקא בענין זה שלא בא עדיין המעות ליד הנזבר ולא זכה עבור העניים אבל מעות צדקה שבא ליד הנזבר ועבר והלות אותם וכן במעות נמ"ח כשהלוה אותן חנזבר לאחד ומשכן אותם בעד הלואה כשהניע הזמן ולא פרע (כנ) נוהג כם כל דיני השבת העכום:

מנות השבם העבום כ"ח בבח שליו החוב ע"י הלוחה וחין לומר דחליבה דר"ם קבשי דלים ליה דיו היכה דעיפרך ל"ו הח בעניניע ג"כ לח מיפרך ק"ו דק"ו יהיה עלי קחי על חוב של הקדש שבח עליו ע י דרך הלוחה עיין ב"מ נ"ה עדב בסוף הסוגיה וחיך בשי למילף בהקדש שיהה לריך להחזיר אף בחוב שלה בה דרך הלוחה דהיינו בחומר הרי עלי מנה לבה"ב דמיירי שם בסוגיה ושיין: (ב) חין במ" שלי מנה לבה"ב דמיירי שם בסוגיה ושיין: (ב) חין במ"ח שם נסש"ם בכיאור הגר"ח שם במ"ש פיין שם: (בא) גם בכחן. כמ"ש בכיאור הגר"ח שם במ"ש מיין שם: (בא) גם בכחן. כמ"ש בכיאור הגר"ח שה ממשבן גזבר הקדש חין גזבר עניים ע"כ לחו בחדה מחתח דבהקדש חפילו בא עליו החוב לכחתה דרך הלוחה מחתח דבהקדש חפילו בא עליו החוב לכחתה דרך הלוחה מביר חין בזה מלות השבת העבות דנחמת מקרה ולך הלוחה חפיה לדקה משח"ב בגזבר עניים וכמו שביחרתי הכל למעלה חקים בכים ניין שם בנה"ח:

פתיחה לתשלומי שכר שכיר

פוד ראיתי לחבר אל ההלטות דין תשלותי שכר שכיר תקני שהוא דבר השומד ברוטו של פולה שיש פ"ז כמה וכמה לאוין מסורשין בסורה ויש בני אדם מולזלין בהם בעו"ה ונקל להם לאחר את המשלותין בשביל איזה סיבה קלם בגין שמתשלל לילך וליקח את מתוט שהניח ביד אחרים או לילך ולשרום את המתבע הגדולה שיש לו בשביל לשלם להשכיר כזמנו ומן הדין מחויב בכנה זה אפילו אם השועל עשיר וכ"ש אם הפועל עני כמה מחויב הבעה"ב לראות לשלה לו בזמנו כדי שיהים לו כמה לחיות הוא ואנשי ביתו וכמה דכתיב בקרא בשרשה חלא ביותו חתן שכרו ולא חבוא עליו השם כי עני הוא ואליו הוא נושה את נששו ולא יקרא עליך אל ה" והיה כך חתא. לך נא ראה מה דאימא בשה"ם

פרשם קדושים נה חלין פעולת שכיר המהי הלה מקרה החרה השחמע דכתיב ביומו תתן שכרו ולה תבוה עליו השמש כי שכי סות ואליו הות נושת אם נפשו לת תבות עליו השמש חזדסר דלת החכנש בגינוי לעלמת עד לת ימפי זמנד לאחכנשא כד"א [קסלת י"ב] עד אשר לא חחשך השמש וגו'. מהכא אולישנא מלה אחרא מאן דאשלים לנסשא דמסכנא אפילו דממו יומוי לאיסחלקא מעלמא קב"ם אשלים לנסשים ויסיב לים חיין יחיר . לא פלין סעולם שכיר ח"ח מאן דנטיל אגרא דמסכנא כאלו נטיל נסשים ודאנשי ביתים הוא אזער נסשייהו קב"ה אזער יוטוי, ואזער נסשי מההוא עלמא דהא כל איטון הבלים דנפקי מפומיה כל הסוא יומא כולהו סלקין קמיה דקב"ה וקיימין קמיה לבתר סלקא נפשים ונפשייםן דאנשי ביתיה וקיימין באינון הבלים דפומים וכדין אפילו איתגזר על ההוא ב"ל כמה יומין וכמה מבאן כולהו מתעתראן מנים ומסמלקי מנים ולא עוד אלא דנפשא דילים לא סלקא לעילא והייט דאמר רבי אבא רחמנא לשזבן מנייהו ומעלבונייהו ואוקמוה אפילו עשיר הוא ואליו הוא נושא את נפשר דייקא אפילו מכל ב"ג גמי וכ"ש מסכנא. והיינו דהום רב המטונה עביד כד הום הסוא אניר [אותו שכיר יום] מסתלק מעבידתים הום יהיב ליה אגריה וח"ל מול נפשר דאפתידם בידאי כול פקדוכך. ואפילו אמר יהא בידך דאנא לא בעינא לסלקא אגרי לא הוה בעי. אמר פקדונא דגופך לא איתחזי לאיתפקדא בידי כ"ם פקדונא דנפשא דהא פקדונא דנפשא לא אתיסיבת אלא לקב"ה דכתיב בידך אפקיד רוחי וכו׳ עו"ש עוד. וסנת הפסוק הנ"ל שהבאנו כלא מזהיר אפילו אם הוא משלם לו אך שמאחר אם תנמולו ואינו משנם לו בזמנו וכים אם סוא עושק שכרו לגמרי ואינו משלם לו או שפוחת לו ממס שסושווה אתו בתחלה אפילו פרועה אחם דהוא גזלן גמור ועובר על לא תעשוק את רעך ולא תגזול וגו' כדאיתא בנתרא [ב"ת ס"א וקי"א] וגם בידי הנביאים בזהיר הש"י ע"ז מאוד ואמר [מלאכי ג'] וקרבתי אליכה למשפט והייתי עד ממהר במכשפים ובמנאפים ובטבעים בשמי לשקר ובעושקי שכר שכיר וגו' ומה שאמר וקרבתי וגו' עד ממהר היינו שהקב"ה בעלמו הוא הדיון והוא העד ע"ז למהר להנקם מהעושק ש"ש וכדאותא בסוכה כ"מ בשביל ד' דברים נכסי בע"ב יורדין למתיון על כובשי שכר שכיר ועל עושקי שכר שכיר וכו' [כובשי שמדחהן בלך ושוב . עושקי לגמרי גוזל שכרו . רש"י] ובעו"ה יש אנשים שנקל להם לפחות להשכיר משכרו ולא ידעו כי בנפשם הוא שעוברים על לאוין דאוריימא. גם מלוי בעו"ה אלל איזה אנשים שהשכיר דופק על פתחיהם לילה ויום ואין שומע לו ובפרט אם העסק הוא על איזה דבר קטן ולא יחנו לב שבדיני התורם אין חילום בין דין של פרומה לדין של מאה מנה . והרבה מהם שהם אנשים ישרים ובעלי מדות עובות ומקיימים שארי מלות התורה כדת וכהלכה והמצום הזאת של משלותי שכיר בזמנו רפויה בידם בעו"ה אפילו במקום שנוגע למרחא בשלמא. והתבוננתי שכ"ז בא להם מלד מיעוט חסרון ידיעה בהלכה זו שאלו ידעו מזה בודאי היו מזרזים לשלם בזמנס כדי לקיים בזם המ"ע של ביומו תחן שכרו (וגם שלא לעבור על הלאוין שיש בענין זה) כמו שכל אחד מישראל מזדרו לקיים שארי מצות התורה התלויים בזמן כשופר וסוכה ולולב וכיוצא בזה . האם ראית לאחד מישראל שיניח מלברך של סשופר וסלולב עד כלילה וחדרבה כ"ח מישרחל מקדים חת עלמו לקיים המצוה בבוקר ושמח ע"ז על שזכה לקיים מצות הבורא יתברך כדין ואלו במלוה זו שהיא ג"כ מ"ע דאורייתא והוסיפה התורה גם כמה לאיין בענין זה כמה מתגבר סיצר בזה . גלל כן נחתי אל לבי והתבוננתי בעזה"י החוכן לאדם דעת וקבלתי את כל הפרטים המלויים בהלכה ע כדי ביודרו כ"א לקיים המצום כדת וכהלכם. מה החלי בעורת צורי וגואלי:

אהבת דיני תשלומי שכר שכיר בזמנו חסה

ברק תשיעי ובו י"ג סעיפים:

בתיב בתורה לא תלין פעולת שכיר אתך עד עובר עליו (כ) בעמוד השחר משום בל תלין וקרא בוקר וכתיב קרא אחריגא ביוםו תתן שכרו ולא דלא תבא עליו השמש מיירי בפועל טעבר עבודתו תבא עליו השמש (6) ודרשו חז"ל דהקרא דלא בלילה דומן תשלומין שלו כל היום עד ביאת תלין מיירי בשכיר שעבד עבודתו ביום וקבע השמש ואם לא נתנו לו עד שבא חשמש עובר התורה זמן תשלומין שלו כל הלילה לא נתנו לו בלאו זה וגם בעשה דביומו תתן שכרו. וצריך לזהר נתיב החסד

(א) ודרשו ב"מ ק"י ע"ב: (ב) בעס"ם. רפ"י:

לפרום

ביאור הגר"א

שלם [6] מכל כוי, מרפרע להכך ולח ילים סלח סכך וש"ם ל"ח ח" שהלריך קרח לקרקעי:
וסוח סמוה דוסן חליכה דמ"ק רכרייסה חכל מנח דמס:יי לח ילים שכיר שכיר וילים מח
במשמע וקי"ל כחסני כמ"ש כפ"ר דיבמוח וכ"ם חרעב"ם וחם לסגה וכרייסה למעע מכחילך (ליקיע) ים מי כוי. וכ"מ כירושלמי שם כחרלך לרכום מכחמה והעכדים כשעריך לרי

חויימ ג קארו, יוסף בן אפרים עמוד מס 435הודפס ע

(next page) 'ערוך השולחן של"ט ב

נושה און נפשוי

ב לאו רוקא שכר שכיף של פועל שעשה בגופו דה"ה אם השכיר לו בהמתו או השכיר לו כליו עובר בכל אלו ודרשינן מרכתיב לא תעשוק שכיר עני ואביון מאחיך אלו ודרשינן מרכתיב לא תעשוק שכיר עני ואביון מאחיך או מגרך אשר בארצך בשעריך והאי אשר בארצך מיותר דרשינן לכל מה שבארצך כל מה שתשכור בין אדם בין בהמה וכלים וממילא רשארי פסוקים דכתיבי בשכיר אינר עובר אם השביר לו קרקע ולא שילם לו השכירות בזמנו משום דכתיב בארצך ולא ארצך עצמה ואין לומר דארצך אתי למעומי ח"ל דהא חובת הגוף הוא ונוהגת בין כארץ בין בח"ל [מוס' נ"מ ק'ה!] אלא למעימי שכירות קרקע ובח"ל עובר דק בא"י אינו עובר על שכירות קרקע ובח"ל עובר דק"ו הוא ועוד דבחובת הגוף אין לחלק כלל בין א"י לח"ל אמנם העיקר לדינא דגם בקרקע עובר [הנר"ה] דיש עוד לימוד לא תלין פעולת שכיר אתך כל פעולה שאתך וכן הוא במשנה שם:

ח (חויימ ב) אפשטיין, יחיאל מיכל בן אהרן יצחק הלוי עמוד מס 342הודפס עייי תכנת אוצר החכמה

שער המשפט

שלמן [סעיף א'] א אבל על שכר קרקע יש עי שאוער שאים שובר. כיכ מטור בשם הרנוים ולא הובא בעור ובב"י שום חולק על זם ולכך כתב המחבר דין זם בסחם וסא דכתבו בלשון ייני שאומר משום שלא מלא דין זם מצואר בשאר פוסקים כמו שכתב הסמיע בסיי מיין סקיים ובאמם ססמיג לאורן קפיא ובספר יראים לסראימ מלום רסיג סביאו לשון סתורם כסכים חכיא אין לי אלא שכר אדם שכר בסמים וסרקשות עביו חלמוד לוער לא חלין שיוולת שכיר שעולת כל דבר במשמע עד כאן לשום וכן סוא בחודת כהכים שלפכינו פיג פרשה קדושים לא חלין אין לי אלא שכר סאדם שכר בהנוח וכלים מכין שכר סקרקעות מכין חלמוד לומר לא חלין ששלח כל דבר עכיל הכי דדעת הספרג ורבי אליעור מעין דאף בסכר קרקע עובר בבל חלין וחכיא בברייחא כווחייםו לכןאין להקל באיקור לאו דאורייחא: [סעיף י] ב לא תצמו. ובזוחר קדוסים מבואר דאף דאמר לו הסועל ישא השכירות בידך מיוו אין לעכב סשכירות חחת ידו אם לא לבחר דיסיב לים יעיש ום משמע מעשעת דעתכיתין דפי המקבל דקתרי אחד שכר אדם בסמם וכלים ים בו משום ביונוו חתן שכרו ויש בו משום לא חלין אינתי באנון שתבעו לא תבעו אימ עובר עליו משווע מיעבר סוא דלא עבר כא איסורא איכאוכי סאי גוומא דייק השים בפי הפועלים דף לי נביא גבי עאי דבעי מסו שיאער אדם לעכרים מסום פרחי ודום בה יערש: ג או שהעתהו אלל שולחר ליתן לו וקבל עליו ליתן לו. וכתב הב"י וקלת משות שאש" לא כתולם הפועל בסמחאם זו כיון שקבל עליו סלח ליחן לו שוב איכו עובר עכיל וסביאו ספרשם ובאעות ש לסוכים כן מלשון סברייתא לא חלק וכרי יכול אפיי לא מבעו חלמוד לוער אחך לדעוחך ושרש"י דבלא חבעו סוי עדעת ספועל יכול אשי סעוחסו אלל חסוכי ואצל שולחכי חלמוד לומכ אחדולא שסמחחו אצל חסכי ואצל שולחכי ואי אמרח דוויירי דוקא שספועל קבל עליו העומאס זו סיאך פיד דסעושאם לא מסכי דלמס יגרע מלא חבעו דאים עובר כיון שסוא מדעח ספועל סכי כמי ססמחנם נודעת השועל הוא אלא ודאי דאף בלא קבל עליו השועל אים עובר אלא דיש לחנווה טובא נוהא דעליגי בשים ריש ורבה בסומסו אלל חמור אם ססועל יכול לחזור צו וסרקיי וסרייף אם סחסור לא מתן לו דרבם סבר דיסל לחזור ואונר רבם מכא אורבא לם דקחר אים עובר מיעבר סוא דלא עבר סא מיסדר סדר ביי וססקו כרבה דדיקא מתכיחין כווסיי ואי אמרת דמסכיחין מיירי אף בלא קיבל עליו הסועל מאי ראיי ממחריתין דטא סשיפא דבכסיב אם לא כחן לו המכוכי ודאי דספועל יכול לחור צו ולחצוע טבעסיב ולא פליג רב ששת בום אין דבלא קבל עליו הסועל אף בבל חלין עובר ומחכיתין עיירי בקבל עליו הסועל דוקא ודייק שפיר וכן משמע דעת הביי עלמו בכיע פיים ווהי שכירות וכיב הראיה להדיא בסשר הסינוך וולום כיל חיל וכן אם סווססו לסועל אלל אחר שיסרע לו השכר וקבל עליו הסועל סטור השוכר אתיים שלא פרש האחר אחיב עביל אלא דקשה אי בעיק שיקבל עליו הפועל סיאך ק"ד דבכייתא דסמסטו אלל שולחרי טובר עליו למים יגרע מלא חבשו וביותר קשם למה כחבו הע"ו שקבל עליו סחסיר ליתן לו אף שלא קיבל עליו מיש כיון שקיצל עליו ססועל סוי כלא חבעו דאינו עובר עליו:

ממוכ

שער משפט ישראל איסר בן זאב וולף עמוד מס 334הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

כת קוי תנון כנדון ועער עכון:

ברי ישרים כתני כתנו בשם הרמ"ה ותשום דכתיב כל המרלך ולא ארלך ע"ש. והוא בפי המקבל דף קי"א שם אין לי אלא שכר אדם מניין לרבות בהמה וכלים ת"ל בארלך כל שבארלך ע"ש ומשום דשכר אדם מניין לרבות בהמה וכלים ת"ל בארלך כל שבארלך ע"ש ומשום דשכר קרקע לא מיקרי כל שבארלך אלא ארלך ממש אין לנו לרבות. ונראה דלדעת הפוסקים דבית מיקרי חלוש כיון שהוא חלוש ולבסוף חיברו ואפי לפי מ"ש הרמ"א בסי' ל"ה דבית ה"ל דין קרקע ע"ש אכחי יש לחלק בין איסור לממונה דלענין איסורא חלוש ולבסוף חברו דין חלוש פוי ועיין ש"ך סי' ל"ה ועמ"ש שם סק"ג ולכן נראה לענ"ד דהכא לענין איסור בל חלין שהוא איסור דאורייתא יש לחוש לדעת הפוסקים דה"ל דין חלוש בל חלים ה"ב" שי"ו סה"ב:

וְּעִׁמִ"ם "בסי" טְי"ן סק"ג: קצות החשן הלר, אריה ליב בן יוסף הכהן עמוד מס 434הודפס עייי תכנת אוצר החכמה

דיני תשלומי שכר שכיר בומנו פרק תשיעי

אתך כל שפעולתו אתך. ועל שכר קרקעות (יד) יש דיעות בין הפוסקים ועיין בביאור הנר'א שמצרד לחחמיר לפי סונית הנמרא שלנו ובאמת כן איתא בהריא בתורת כהנים דהריבוי הג'ל מרבח אפילו שכר קרקעות אח"כ מצאתי שכ"כ בספר שער המשפש ולפ"ז (מו) כ"ש שיש ליוהר בשכר בתים ועיין בנתיב החסד . נם בקמן ששכרו לאיזת פעולה שייך בו (מו) כל הדינים הגיל :

אהבת

ן אם מת הפועל אין חבן יורש זכות אביו (ח) לענין שיחא הבעה"ב עובר עליו משום בל תלין:

נתיב החסד

מרבים מחשר בחרלך כמו שכר בהמה וכ"ל דוהו כונה פמשנה שאמרה אחד שכר אדם ואשפר דאשינו ר' יובי בר' יהודה מודה בזה דעובר משום ביומו חחן שכרו ולה מבות עליו השמש דמין החדם בת לידי עליות וששירות זע"ם הנמרא ובסכי מיושב סימב דברי החוספחה דאיחה שם ר"י בר"י אותר שכר אדם עובר בכל השתום הללו וכו' ומחי רבופח תשמיעט כזה ולדבריט ניחח דכולל בזה סכר עבדים דעובר עליכן: (יד) יש דיעות . דכנס עובר והמעם משום דכמיב אשר בארלך ולא ארלך גופה והנר"ם הקשה בביאורו דלפי משנמינו דלא יליף שכיר שכיר והפשם דעוברין של בהמה וכלים הוא משום דכתיב לא חלין פשולח ונו' כל שפעולתו אחך א"כ אפילו שכר קרקעות כמי ע"ב ובחמת כן מלחחי בתורת כהנים מפעם זה גופח חך לפ"ז ילח לנו דין חדם למחי דמשמע מביחור בנר"ח דהלכה בזה כסחם משנה דלא יליף שכיר שכיר ח"כ נא יכים נוכג חיסור כלנת שכר קרקעות רק אם כלה זמן פעולתן בסוף סיום או בלילם לשייך עין כלאו דבל סלין אבל אם כלה פעולתן באמלע היום' דלא שייך בזה בל סלין רק העשה דביומו מתן שכרו וסלחו דלה מבוח ונו׳ לח שייך בשכר קרקעות כיון דלח גילתה התורה בזה לענין שכיר יום . ולפי דבריט כיחא השחא מש"כ הגר"א בליקוסיו ראים לדעה זו מהירושלמי דמרבה עבדים ומשמע מזם דקרקע לא עבר בבל חלין ולכך אילפריך לרטח עבדים דלח נימח דסוקשה לקרקעות ע"ש ולפ"ז פומר רחיה זו ענד מס שמלדד בעלמו בביתוריו דעובר בכל חלין ולדבריט ניחח דכבל פלין עובר כמו דחיפה בתורם כהנים וביומו מסן שכרו ולח תכוח ועו' חינו עוצר דמחשר בחרלך לח מתרבה קרקטות תך לפ"ו ק"ק דברו המשנה דקחשיב שם דברים שעוצר בהן על ביומו חחן שכרו ונם הלחו דבל סלין ומוד דכר דיש בו משום ביומו ואין בו משום כל מלין כנון גר חושב ואמאי לא קחשיב בכיסך דיש דבר שיש בו משום בל חלין וחין בו משום ביומו פסן שכרו כנון קרקשות ועיון. ולבד כל אלם לענ"ד קשם מחוד דברי הרמיה דס"ל דחשר בארער לא האי הריבוי על קרקע כח הספוק דלח מששוק מיירי בטבש שכר שכיר כדחיתה פימרם וחיך נחמר דנהמעם קרקע מזה הח ודמי לכטום

ז אין בעה"ב עובר משום כל תלין אמרב (יה) יש לו מעות ליתו לו דכתיב לא תלין מעולת שכיר אתך והכונה שיש אתך. וח"ה אם יש לו (יע) מקרון (כ) או הלואה אצל אחר והגיע זמן פירעון מסרי ג'כ שיש אתך דורי יכול ליכח מהם ובשימוז מקובצת כתב כשם הרימב"א דאם יש לו אוכלין דקייםי למכירה הוא ג'כ בכלל אתך דחרי יכול למוכרם וכן משמע בספר הודנוך מצוח תקפ"ח. ונראה דאם (כא) יכול להשיג מעות ללות צריך ללות כדי שיהיה יכול לקיים פ"ע דביומו תתן שכרו

לגמרי שלא לפרות כלל גם בשכר פרסע כוא איסור גדול ואולי דהכונה דכאו דלא מתשוק שכיר וגו' לא קאי פל זה והוי רק כשחר חוטת : (מו) כ"ע שיש וכו". וכ"מ מהחחרונים דבים עדיף משום דהות פלוש ולבשוף מיברו: (פו) כל הדינים . דגם קמן שייך בו שם שכיר לפנין בל מלין ממה שכתב הרמב"ם פר"ח מהלכות שכירות כל שכיר שחבשו באוט אפילו היה השכיר קשן נשבע וטעל משמע דחם עבר זמנו נשבע בעה"ב ונפשר דסיינו משום חזקם בשו"ע הביא שם דעל שכר קרקשות יש תי שאותר שאינו בדאין בעה"ב עובר בבל חלין כדאיחת בנתרת הרי דנם בקמן יש בו משום בל חלין ועדכ לא פליג סראב"ד פלים דסרמב"ם אלא בהא דמפיל על הקמן שבועה אבל בסברא צו לה מליט מי שיהלוק עליו . ורחיתי הנשים שמשממשין בקשן בחיזה דבר של תשמיש ומבשיחיו להם שיחם להם אח"ל דבר מה עבור זה ולבסוף לא יהנו להם כלום ושלא כדין עבדי דאיסור כבישת שכר שכיר שייך אשינו בתלאכת פרועה חחת וכמו שכתבנו בס"ג וחפילו בקמן שייך זס כתו שהוכחט ואפינו לחחר מח זמט אסור כמו שכתבטו דטייך בן בל סלין וכ"ש לכטש לגמרי דחסור: (יז) לשנין וכו'. דלח קרינה שכיר גבים דלה שכרו ולה שיוך בים גבים ואליו הוא נושא את נפשר ולא עדיף מהאומר לשלוחר לא שכור לי פועלים דאין המשלח עובר אח"כ בבל סלין מסשם זה וחין לומר כיון דבן יורש אביו הוא יורש זכותו אף בזה דענין בל חלין לא הוי דבר של ממון דיהים שייך בזס ירושה (כדמוכה מהרח"ש נפרק המקבל דקשק כרב בשכיר שעות משום דסלכתא כרב באיסורי) רק איסורא בעימא ואיסורא לברים לא מורים וגישין דף לימן: (יוו) יש לו וכו'. שו"ע שם וכן חיחת ברח"ש ובעור : (ימי) פקדון . דקיימה ברשומים לכל מילי וכוח מקרי . אחר עיין בח"מ סימן ק"א ס"ד בהניה : (ב) או הלואה שיין לעיל בח"ח פ"ח סי"ב ובנהיב פחסר שם וחף דשם ים דיעום בזה ת"מ הכח כ"ל דכו"ע מודים דגבי שכיר לריך לגבות ולשלם לו וראים ממה שכתב הריפב"א דאפילו סחורה דקייתי למכירה לרוך למוכרן ולשלם לו וכ"ש דלריור ליקח משוחיו המזומנים ולשלם לו ובכלל חתך הוח : (כא) יטל וטי. ממה דחימה במנחום דף מי במפסה דרב קשינה משמע שם דלריך החדם להשמדל להכנים חם פלמו שיסים מתווב בסמטם ובעידן ריסחת פנשים פיץ

אהבת חסד כהן, ישראל מאיר בן אריה זאב עמוד מס 35הודפס עייי תכנת אוצר החכמה

אהבת 201 חסד דיני תשלומי שכר שביר בומנו פרק תשיעי

ובפרם אם השכיר עני ועי"ז שיתן לו בזמנו יחזים ידו שלא יצפרך לבריות כודאי צריך לעשות כן ועיין לעיל בפ"א בנתיב החסר סק"כ:

אחד (כב) נראה דיחלק מה שיש לו לשניהם אם האחד תבע מתחלה צריך לעכב מחצית המעות לחשני (כג) דבודאי יתבע גם הוא כראמרי׳ כשכועות [תף מה] דחזקה אין שכיר משהה שכרו אם לא אחר שתבעו (כס) דבודאי אסור ועובר משום ביוםר

אם שכר שני פועלין ויש לו מעות רק עכור ואינו עובר כלא תלין אחרי שאין לו יותר. ואפילו

בפרק יי : אחר שנשלם פעולת שכיר (כד) יש לו לבע"ה ליזהר שלא יוציא מעותיו לכחורה כשיודע שעי"ו לא יהיח לו אח'כ במה לשלם להשכיר אפילו אם לא תבעו השכיר עדיין וכ"ש להוציא מעותיו לסהורה נתיב החסד

שיודע שהפועל השני לא יספיד עליו במה שיסלס

היום להאחר. וכ"ז כששניהם עניים או עשירים

אכל אם אחד עני ואחד עשיר יתבאר לקמן

ב"ב בנמרא כיון דמטי זמן חיובא ע"ש דהחם לענין לעבור בבל חלין משח"כ לענין עלם החיובן וחף שלח חבעו עדיין הלא בודתי יחבענו קודם שיעבור הזמן כדמוכח בנמרה דחוקה אין שכיר משהא שכרו אלאחר זמנו: (בה) דבודאי אסור ועובר. דהנה כבר נסתפקחי לענין לאו דלא הלין דדרשו אחך כשיש אחך אם הכונה דוקא בשיש אחך עד כוף הזמן אבל אם הוליא מעותיו מקודם וכשהגיע הזמן דעמוד השחר כבר חין בידו ממילח חין עובר עליו בלח תלין או דלמא כיון דבעת שתבעו היה המעות בידו אתך קריכן בו ואסור מן החורה להוליא המעוח כשיודע שלא. יביה לו מעום אחרים עד שוף הזמן לשלם לו ועובר משום לה חלין. ולענין חיסור לה קתבעי לי כמו שכתבנו בס"ק הקודם כי קמבעי לי לענין עלם הלאו דב"ת אם הוא עובר ונרחה לי קלת רחים מדברי הריעב"ח דעובר דהלת כתב סרוטב"ח דחם יש לו חוכלין דקיימי למכירה חחך קריכן בו משום דיכול למכרן ולקיים המלוה ועובר בלח חלין אם לא עשה כן ק"ו בעניניני שיש לו מעות מזומנים והוא מוליא אותן לסחורה ומבעל המלוה בידים. ודג דאפילו אם נימא דאינו עובר בב"ת באופן זה משום דשם לינה לא שייך רק ברגע האחרונה של הלילה כמו לענין לא ילין חלב חני ובית ק"י ע"ב חוד"ה ילאן ואז הלא אינו חתך מ"מ בעשה דביותו תתן שכרו נרחה דעובר דחף דוה ברור דעשה דביותו אינו אלא כשיש אתו כמו הלאו דלא חלין וגם אינו עובר על עשה דביומו רק אם עבר הזמן כמו בלאו דלא תלין ובעניניט כלא בסוף הזמן אין לו מעום ולא קרינן בו אחך מ"מ נראה דמהחלת חיוב בעשם עליו מעם שגמר הפעולה דומיא דשאר מלוח החלוות בזמן כמו מילה ושופר ולולב דאף דיוכל לקיימם כל היום והיני עובר עליהם רק אם כלה כל היום ולא היימה מ"מ הלא זמן חיובם מתחלת מעת שהתחיל היום ויכול לקיימם ואם יודע שחח"כ לח יהיה לו לולב ושופר לקיים המ"ע מחויב בודאי לקיים עתה בעוד שהמה בידו ואם לא עשה כן ביטל - עשה בידים ה"נ בענינינו מתהלת חיוב המלוה דביומו עליו מעת שגמר השכיר הפעולה ויש ביכולתו לקיים המצוח וע"כ אם הוא מוליא עתה המעות ויודע שבודאי לא יהים לו מעות עד סוף הזמן לקיים המ"ע א"כ הרי הוא עוקרו עחה בידים. ועיין בפסחים ל"ד ע"ב פרל בלח על עלוש כרת מבום עשיית הפסח ואף שעתה איני יכול לעשות

בלא כביא עלמו לידי חיוב ע"ם וס"ם בענינינו דלריב להשתדל ולהשיג מעום אם יכול כדי שיהיה יכול לקיים כמנים לביותו תתן שכרו . ואסשר דגם מלד הדין כות מחויב בזס דמקבי יש אחך כיון שיכול להשיג מעוח בקל ולפרום לו ורחים ממה שכחב רש"י בחומש דלסיכך זמן שכיר יום בלילם וזמן שכיר לילה ביום עד ביאת השמש לפי שנחנה חורה זמן לבעה"ב עונה לבקש מעות הרי דמשמע מזה דמחויב לבקש מעות אף אם אין לו בביתו וכן משתע קלת בספר החיטך סיתן הקפ"ח שו"ל אבל לא סבש או שאין לי כלום שיפרם לו אינו עובר שלא חייב הכתוב אלא בשיש לו בביתו או שיכול לפורעו אבל אם אינו יכול לפורעו באוחו יום אא"כ יאבד הרבם משלו [מלשון זה משמע דס"ל כדעת הרימב"א שכתבתי בפנים] לא חייב הכחוב בזה לפי הדומה עכ"ל מדכמב או שיכול לפורעו משמע מזה דאפילו אין לו מעות בביהו לריך לבקש ולהשוג ולפרוע אם יש ביכולתו ואולי יש לדחות דכונת רש"נ והחינוך סיכא דיש לו סחורה דקיימי למכירה דלריך למכור חותם ולפרוע להשכיר אבל ללות אפשר דאין מחויב ועיין . ודע דמלפון החיטך שכחב אח"כ יחבד הרבה משלו משמע בבירור דחם מגיע לשכיר דבר קמן ויש לו לבעה"ב מסבע גדולה שתחייב לפרום אותה כדי לשלה להשכיר בזמטר אף אם יגיע לו קלת היוק מזה . והעולם נכשלין בעו"ם בזם : (כב) נרחם דיחלק. וזה עדיף יותר משיחן לחשר כל שכלו ויקיים בו המציה בשלימות דבחמת הוא משועבד לשנם לשניהם וממילא אם לא ישלם לאחד כלל סרי בוח עובר עליו בבל חלין לפי מה שמבוחר לקמן דחם יש לו מקלח שכר לשלם לפועל ואינו משלם לו הרי הוא עובר עליו בבל חלין משא"כ עחה שמשלם לשניהם אינו עובר בב"ח אף שאינו נותן לכל אחד שכרו משלם כיון שחין לו יותר . ועיין בח"מ סימן ק"ד ס"י : (כג) דבודחי וכו' • מהת דתיתת ביו"ד סימן רנ"ת סי"ה דתה בת פ"ה לפנינו מת ברעב הייב להחיותו אע"ם שהוא ספה אם יחסר לת"ח אח"כ עכ"ל משמע דאם ודאי יחסר לו אע"פ שאיט עדיין לפנינו יש לו למנוע א"ע כדי להקדים להת"ח וה"כ בעניכינו דבודתי יבוא הוי כמי שכבר בא וכדלעיל: (כד) יש לו וכו'. דמסהברה דמקרי מטי זמן חיובא לחשלותין חיכף שהשלים סעולתו ונשמעבד לשלם לי ומיך יוצים, משופיו נוחין רחים להיסוך מב"מ קי"ב

דאיכא ביממא ליכא בליליא והקר דאיכא בליליא ליכא ביממא ע"ש במ"מ דהר"מ לא ביאר זה ובכ"מ כ' כיון דכובש ש"ש [ואין ראט לשלם] א"כ אם עבר לילה ויום עובר משום כל השמות ועיין לח"מ דעתו דאף אם ראונו לשלם רק דמלין עובר

משום כל השמות: (ז) ואמרן כגר חושב כו' דעה הר"מ דג"ת עובר בעשה ביומו אבל לא בלאו ובריטב"א תמה ע"ז והרהמ"ח כחב בשמו וה"ה לב"כ ולא מלאתי להר"מ לשון זה וא"י כונת הרהמ"ח דב"כ שעע"ו א"י מכלן אדרכא בש"ם מבואר להדיא דעכו"ם א"ע כלל רק ג"ח ואי כווכתו ב"כ שאיכו עע"ז כמבואר בר"ת ה' מלכים דקור' לעכו"ם שאינו עש"ז ב"כ מ"מ א"י כיון דבש"ם מכואר דמרבינן ג"ת אפשר דוקא ג"ת דהיינו שקבל עליו ז' מלום ובוה"ו אין דין ג"ח ער"ת דאין נר חושב נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג והאידנא ליכא דין ג"ת והרי"ף השמים קלת המשנה דג"ת כיון דאיט טהג האידנא וגם בטוש"ע לא הביאו דין זה. וברא"ש אף שנ"כ אינו כותב אלא דינים הנוהגים עתה מ"מ הביא דין דג"ת ול"מ ובר"מ לא נמלא דין ב"ג שכח' הרהמ"ח ול"ע וע"ש בש"ם דמרכיכן אפי שכרו לבצור לו אשכול ענבים א'. והנה רש"י פירש דהיינו שכיר שעות וע"ש בתוספות ובריטב"א שם כ' דאפי' אם שכרו פמש"פ מ"ח שובר משום כל תלין וח"כ לדברי הריטב"א אף בגונב או גוזל פמש"פ אין ב"ד כוקקין כי אינו כדין השבה כמבואר לעיל מ"מ קידם ומנו בשכיר כופין חותו בכל מיני כפיות שלא לעבור על עשה ולאו כמו בכ"מ דכופין שלא לעבור על עשה או ל"ת ואפשר לדברי הריטב"א אם לקח הבנד מיד הקבלן בחזקה בנוכא דאים ביה מעשה כמש"ל והשכר הוא פמש"פ אפשר דלוקין אם מכר מל כל תלין דאח"ז לא ניתן לתשלומין דהתשלומין פחש"פ איט פושר ממלקוח כמו חבלה פמש"פ דניקין כיון שהיא פחש"פ ול"ע בכ"ו . וח"ש הרהמ"ח או שחבשו ולא היי לו מה ליתן כ"ה לשון הר"מ שם ובמלוה תקפ"ת כתב הרהמ"ח דאפי' יש לו חפלים רק יפסיד הרבה משלו ח"ע וע' במ"מ וכ"ה בש"ע דוקא אם יש לו משת שובר ואם אין לו מעות א"ע ובריעב"א נראה כד' הרהמ"ה שכ' אפי' אם הי' לו אוכלין עובר רק כלים א"ע דלריך להפסיד משלו ועי' כמס' שבת דף הכ"ז ע"ב אף דהי' לו פרקמטיא לא נתן לו נרחה דח"ל לחת לו סחורה וח"ע כי האיש הי' י"ש כמבואר שם בש"ם ולראי׳ זו העירני פלמידי שיחי'. וע' בדברי סרהמ"ח לקמן אם כלחה שכירתו בשבת כרחה דבשבת ח"ע אף שהאיסור אינו

מאין לו או יומא דשוקא המבואר בש"ם ה"נ אדעתא דהכין שכר שלא יקח בשכת מאין לו או יומא דשוקא המבואר בש"ם ה"נ אדעתא דהכי שכר שלא יקח בשכת וא"ע. והנה ב"נ ודאי אינו מצווה על הלאיין האלו רק בכובש ש"ש לנמרי שהוא כמו גול אבל על לאו זה אינו מצווה וז"פ. ועוד נ"מ להריעב"א דגם על פתש"פ עובר בבל חלין א"כ אין שבועה חלה אם נשבע שלא לשלם לשכיר אבל להאומרים דדוקא ש"פ א"כ פמש"פ הוי ח"ש ושבועה חל על ח"ש כמ"ש כ"פ לעיל:

מעות רליש וטי פאביד עמוד מס 11-1 בי וכי בבייד עמוד מס 11-11-12 עייי תכנת אוצר החכמה ב יוסף באבייד עמוד מס

מצוה ר"ל לא תלין

(א) שלא נאחר שכר שביר שנאמר לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר וזה הכתוב אמרו ז"ל שמדבר בשכיר יום והאריכה התורה זמ"ם כל הלילה שנא' עד בוקר ובשכיר לילה לכדנו במקום אחר שומ"פ כל היום שנאמר ביוטו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש. ופי' ז"ל שהכתוב זה מדבר בשכיר לילת . ולשון המשנה שכיר יום נובה כל הלילה ושכיר לילה נובה כל היום ואע"פ שכאה כמצוה זו ב' כתובים אינו אלא מצוה א' והא' נאסר להשלים דין הסצוה ואין לנו לכנות כה שיבא בתורה לתשלום דין המצוה בפ"ע. וענין המצוה זו היא שלא נאחר לשכיר פרעונו אכל נפרעהו תוך זמן קצוב זו היא יסוד המצוה ועם שני הלאוין אלו הנזכרים בה ידענו זמן הפרעון בשכירים בין שכיר יום בין שכיר לילה פתי הוא. וזכור זה העיקר בכל המצות כי עיקר נדול הוא בחשבון המצות והוא העיקר שהסכימו עליו שני עמודי העולם הרמב"ם ז"ל והרמב"ן ז"ל. משרשי הסצוה לפי שהשי"ת חפץ בקיום האדם אשר ברא וידוע כי באיחור הסזונות יאבד הגוף וע"כ ציוונו לתת שכר שכיר כי אליו הוא נושא את נפשו להתפרנס בו . ולפי הגראה ע"כ שם גבול זמנו יום א' ולא יותר כי דרך ב"א להתענות יום א' לפעמי" ובפי׳ הודיע הכתוב מעם הדבר באמרו ואליו הוא נושא את נפשו ואע"פ שררשו בו ז"ל בע"א פשמי' דקרא כמ"ש בסדר וישמע יתרו. מדיני המצוה משארו"ל שא' שכר האדם והבהם' וכלים יש בהם משום ביומו תתן ומשום כל תלין וכמו זה מה שפי׳ ז״ל (ב) ששכיר שעות של יום נובה כל היום ושכיר שעות של לילה גובה כל הלילה. שכיר חודש שכיר שבת שכיר שנה שכיר שבוע יצא ביום נובה שכרו כל היום יצא בלילה נובה שכרו כל הלילה. ודין נתן שליתו לאומן לתקנה בקבלנות נשרה והודיעו כ"ז שהשלית ביד האומן א"ע נתנה לו ולא פרעו ביום שנתנה לו עובר שהקבלנות כשכירות כן פירשו ז"ל ודין שליח ששכר פועלים מי עובר משום כל תלין הוא או בעה"ב שהכל הולך לפי הלשון שאמר לפועלים. ומה שאמרו שאין השוכר עובר אלא בזמן שתבעו השכיר ולא נתן לו. אבל אם לא תבעו א"ע (תוספת או שתבעו ולא היה לו מה שיתן א"ע) וכן אם המחהו לפועל אצל אחר שיפרע לו השכר וקכל הפועל פמור השוכר אע"פ שלא פרעו האחר אח"כ ומשארו"ל שהמשהה שכר שביר עד אח"ז אע"פ שכבר עבר בעשה ול"ת חייב ליתן לו טיד שיתבעהו וכ"ז שישהה לו פרעונו (ג) אפי' אחר הזמן עובר עוד על לאו של דבריהם ז"ל וסמכו לזה המקום שכתוב אל תאטר לרעך לך ושוב. ודין השכיר שנשבע ונומל כ"ז שתבע שכרו תו"ז. (ד) ואפי' היה השביר קמן גם הוא נשבע ונומל ונתנו ז"ל מעם בזה לפי שבעה"ב מרוד בפועליו ויתר פרמיה טבוארים בפ"ם דמציעא (ח"ם סי' של"ט) ונוהג בכ"ם ובכ"ז ועובר עליה ועכב שכר שכיר עד אחר הזמן המונכל במל עשה ועובר על לאו זה. (ה) אבל אין לוקין עליו מפני שניתן להשבון שהרי חייב הוא לשלם שכרו בכל עת ועוד ארז"ל (ו) בכובש ש"ש ע"ד האזהרה שעובר משום כל תעשוק וכל תנזול וכל תלין ומשום לא תבא עליו השמש. (ז) ואמרו בנ"ת מפורש במשנה פ' המקבל וכתב הרמב"ם ז"ל ה"ה לב"נ:

טצוה רל"א שלא לקלל א' מישראל

(א) שלא לקלל א' מישראל בין איש בין אשה ואע"פ שאינו שומע הקללה שנאמר לא תקלל חרש. ובא הפי' עליו מי שאינו שומע קללתך וכן ת"א. ולשון מפרא אין לי אלא חרש מנין לרבות כל אדם ת"ל כעמך לא תאור. א"כ למה נא' חרש מה חרש מיוחר שהוא בחיים (ב) יצא המת שאינו בחיים אע"פ שאין בנו כח לדעת באיזה ענין תנוח הקללה במקולל. ואיזה

> ש"ע סי" פ"ט דשכיר קטן אינו טטל אח"ז יהי' השכיר נשבע ונוטל דעיקר בעה"ב עובר על ב"ח ובקטן ל"ש ון הר"ם ג"כ ואיני מבין דברי רבינו במשכנו שלא ברשוח ראם נשרף המשכון במשכנו שלא ברשוח לאם נשרף המשכון במשכנו שלא ברשוח לאם נשרף המשנו